

Konfuciusz Krónika

Az ELTE Konfuciusz Intézet ingyenes magazinja XI. évfolyam 2017.

MIÉRT TANULJUNK KÍNAIUL?

Az emberiség több mint egyötödének kínai az anyanyelve, így a kínait beszélik a legtöbben a világon. A kínai az ENSZ hivatalos nyelveinek egyike.

Az elmúlt harminc év bámulatos, évi 10%-os gazdasági növekedésének köszönhetően Kína ma a világ egyik legfontosabb gazdasági, politikai, kulturális nagyhatalma. A kínai 2010 óta – a japánt megelőzve – a világ második legnagyobb gazdasága.

Kína megbecsült tagja a nemzetek közösségének. 2008-ban sikeres olimpiát rendezett, 2010-ben világkiállításnak adott otthont, s az élet szinte minden területén megkerülhetetlen. A kínai cégek behálózják a világot, s a multinacionális vállalatok túlnyomó többsége is jelen van Kínában. E cégek mindegyikének szüksége van kínaiul jól beszélő szakemberekre.

A magyar–kínai kapcsolatok az utóbbi években sosem látott gyorsasággal fejlődtek. Kína ma Magyarország legnagyobb ázsiai kereskedelmi partnere, hazánk pedig Kína második legjelentősebb partnere Közép-Európában. Kulturális és oktatási kapcsolataink is egyre szorosabbak, évről évre növekszik a magyar diákok által megpályázható kínai ösztöndíjak száma, és egyre több kínai diák érkezik hazánkba.

A kínai nyelv egyre népszerűbb a világon: becslések szerint 2020-ban már 100 millió külföldi fog kínaiul tanulni.

A kínai a világ egyik legősibb civilizációja, mely hihetetlenül sokszínű, értékes kulturális kincsekkel gazdagította az emberiséget. A kínai nyelv megismerése nemcsak jó befektetés, hanem általa hozzáférhetünk e rendkívül gazdag kultúrához is.

A kínai nyelv még csak nem is olyan nehéz, ahogy azt sokan gondolják. Nyelvtana a világon az egyik legegyszerűbb (nincsenek toldalékok, nemek, számok, esetek), egyedül a zenei hangsúlyok és az írás jelenthetnek problémát. Ám azt a 3000 írásjegyet megtanulni, amelyet a mindennapi életben használnak, egyáltalán nem boszorkányság.

A kínai nyelv immár mindenki számára elérhető. A 2006-ban nyílt ELTE Konfuciusz Intézet rendszeresen indít különböző szintű kínai nyelvtanfolyamokat. Ugyanitt változatos kulturális programok is várják az érdeklődőket, s a modern Kína megismertetését is feladatunknak tekintjük. Nyelvtanfolyamainkat kínai anyanyelvű vagy Kínában képzett tanárok tartják, a legmodernebb tananyagokra építve, Budapest szívében. Tanfolyamainkra, programjainkra mindenkét szeretettel várunk!

ELTE Konfuciusz Intézet,
1088 Budapest, Múzeum krt. 4/F I. 16.

Tel.: (36)-(1)-411-65-97,
(36)-(1)-411-65-00/5401
Fax: (36)-(1)-411-65-98

Nyitva: H-Cs: 11:00 – 18.30, P: 11:30 – 16:00
E-mail: office@konfuciuszintezet.hu
Honlap: www.konfuciuszintezet.hu

KÍNAI NYELVTANFOLYAMOK AZ ELTE KONFUCIUSZ INTÉZETBEN

Az ELTE Konfuciusz Intézet azzal a céllal alakult 2006 decemberében, hogy minden érdeklődő számára lehetőséget teremtsen a kínai nyelv megtanulására. A kínai a legtöbbek által anyanyelvként beszélt nyelv a világon, s a nyelvtanulók körében is egyre népszerűbb: becslések szerint 2010 végére világszerte már 100 millió külföldi fog kínaiul tanulni.

Ha kínaiul szeretne tanulni, válasszon minket,

- mert nálunk havonta indulnak ingyenes nyelvtanfolyamok is;
- mert az órákat kínai anyanyelvű vagy Kínában képzett magyar anyanyelvű tanárok tartják;
- mert a legmodernebb – nemzetközileg tesztelt és bevált – multimédiás tananyagokat használjuk;
- mert órabeosztásunk rugalmas, a diákok igényeihez alkalmazkodik;
- mert nálunk magánórákat is vehet;
- mert az ELTE Konfuciusz Intézetben tanulhat kínaiul a legkedvezőbb feltételek mellett;
- mert nálunk ingyenes nyelvtanfolyamok is indulnak;
- mert ez egy hosszú távra szóló befektetés;
- mert a kínai nyelv nem is olyan nehéz...

Intézetünk rendszeresen indít különböző szintű nyelvtanfolyamokat, nemcsak magánszemélyeknek, hanem cégeknek is.

Nyelvtanfolyamainkra a beiratkozás folyamatos.

Jelentkezés:
személyesen az ELTE Konfuciusz Intézetben
(1088 Budapest, Múzeum krt. 4/F I. 16.);

telefonon a 06-1-411-6597 számon
(H-Cs: 11.00–18.30, P: 11.00–16.00);

interneten a www.konfuciuszintezet.hu honlapon.

TISZTELT OLVASÓ!

尊敬的读者！

Eseményekkel teli évet tudhat maga mögött intézetünk. Februárban került megrendezésre az Európai Kínai Nyelvtanítási Szövetség első konferenciája, majd Li Keqiang kínai miniszterelnök magyarországi látogatásához kapcsolódóan olyan jelentős eseményekkel zártuk az évet, mint a Kínai – Magyar Középszótárt átadása vagy a Kelet-Közép-Európai Konfuciusz Intézetek Vezetői Csúcstalálkozója. Emellett természetesen tovább folytattuk megszokott tevékenységeinket, az oktatás, a kulturális programok, előadások, és konferenciák szervezését. Az intézetben folyó munkáról, eredményeinkről, rendezvényeinkről bővebben is olvashatnak magazinunkban.

Az idei évtől a Konfuciusz Krónika megújult külsővel, de reményeink szerint a korábbi évfolyamokhoz hasonlóan sokszínű, érdekes tartalommal várja olvasóit. Magazinunkban a kínai élet és kultúra különböző területeit bemutató írásokat találhatnak. Cikkeket közlünk többek között a Míng-kori hadászatról, az ősi jóslócsontokról, de olvashatnak a modern kínai líráról, vagy olyan aktuális társadalmi kérdésekről, mint a kínai nagyvállalatok szociális szerepvállalása napjainkban.

Immár 11 éves intézetünkben a jövő évben is sok szeretettel várjuk a kínai nyelv és kultúra iránt érdeklődő látogatókat előadásainkon, kulturális programjainkon és tanóráinkon.

Kellemes időtöltést, tartalmas szórakozást kívánunk kiadványunkhoz!

Kristály Ágnes
szerkesztő

Konfuciusz Krónika
Az ELTE Konfuciusz Intézet magazinja
2017. XI. évf.
HU ISSN 1789-8617
Megjelenik évente

Szerkesztő: Kristály Ágnes
Tördelőszerkesztő: Péter Alexa
Képek: Fráter Erzsébet, Kósa Géza, Kuhár Klára, Nagy Tünde, Spiegel Viktor, Kínai Népköztársaság Kulturális és Turisztikai Minisztériumának Közép-kelet-európai Képviseleti Irodája, Peking Város Kulturális és Turisztikai Hivatala
Kínai fordítás: Yang Fengshan (杨凤山)
Felelős kiadó: Dr. Hamar Imre

Cím: ELTE Konfuciusz Intézet,
1088 Budapest, Múzeum krt. 4/F I. em.
Tel.: (36)-(1)-411-65-97
Fax: (36)-(1)-411-65-98
www.konfuciuszintezet.hu
media@konfuciuszintezet.hu

在過去的一年里，孔子學院成功地舉辦了多項活動。二月，我們召開了歐洲漢語教學協會首屆教學研討會，臨近歲末，適逢中國國家總理李克強到訪匈牙利，我們又舉辦了與之相關的一系列重要活動，例如《漢匈詞典》贈書儀式以及中東歐國家孔子學院聯席會議。當然，除了上述重要事件外，我們的日常工作依舊繼續推進，舉辦了一系列教育與文化活動，還組織了多場講座及研討會。通過閱讀本刊，您可以了解到更多有關我院校工作、所獲成果以及舉辦活動的詳細信息。從今年開始，我們對《孔子學院通訊》進行了改版，但希望它仍然保持一貫的特色，可以為廣大讀者帶來豐富多彩、趣味盎然的閱讀體驗。在我們的刊物里，您可以閱讀到有關介紹中國人生活以及不同領域中國文化的文章，其中既包括中國明朝軍事戰略、古代占卜用甲骨等主題，也有關於中國現代抒情詩或中國大型企業今天所承擔的社會角色等與現實社會相關的內容。

羅蘭大學孔子學院已經走過了11年的歷程，明年，我們仍將熱情歡迎那些對漢語和中國文化感興趣的朋友們積極參加我們的各類講座、文化活動和課程。

愿我們的刊物伴隨您度過愜意的時光，帶給您更多的歡樂！

林菁怡
編輯

KONFUCIUSZ
KRÓNKA

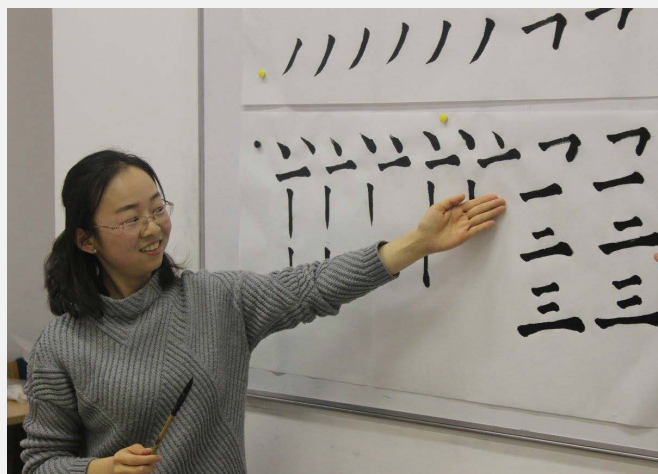
OKTATÁS

教学

A 2017-es évben is folytattuk több mint 10 éve megkezdett felnőtt- és közoktatási tevékenységünket. Az év során több, mint 100 modulós rendszerű kurzust szerveztünk, emellett négy különböző szinten hirdettünk meg HSK felkészítő intenzív tanfolyamokat. Ezen kívül állami szervezetek és különböző vállalatok részére tartottunk kurzusokat, valamint magánoktatási tevékenységet is elláttunk.

Számos fővárosi és vidéki egyetemen, valamint közép- és általános iskolában zajlott kínai oktatás nyelvtanáraink vezetésével. Az idei évben immár 6 középiskolában tanulhatták a diákok második vagy harmadik idegen nyelvként a kínait. A több általános iskolában folyó szakköri tevékenységgel, valamint a középiskolai és egyetemi képzésekben meghirdetett tanegységekkel együtt az elmúlt évben mintegy 21 különböző közoktatási intézményben láttunk el oktatási feladatokat.

Az év folyamán kétszer szerveztük meg a kínai egynyelvű HSK nyelvvizsgát, mind a hat írásbeli, illetve három szóbeli nyelvvizsgaszinten. Emellett a 15 év alatti tanulók részére kialakított YCT kínai nyelvvizsga megtartására is sor került.

2017年，我们继续开展成人及公共教学工作，这一工作已经延续了10年。在这一年中，我们不仅组织了100多期培训，而且还针对汉语水平考试（HSK）开展了4个不同层次的强化班。此外，我们还为国家机关和各类公司举办了多个培训班，同时也提供了面向个人的私教课程。

以我院汉语教师为主导的汉语教学活动在布达佩斯和外地的多所高校及中小学里得到开展。今年，已经有6所中学将汉语设为第二或第三外语。在过去的一年里，我们在约21所各类公共教学机构中完成了教学任务，涵盖了从小学专业学习小组到中学和大学汉语教学等多项工作。

这一年里我们组织了2次汉语水平考试（HSK），涵盖了笔试的6个等级和口语考试的3个等级。此外，我们还举办了针对15岁以下学生开设的少儿汉语考试（YCT）。

KIEMELT ESEMÉNYEK

大事记

Június 20-án a Kínai Népköztársaság Nagykövetségén zártkörű konferenciát rendeztek Liu Yandong kínai miniszterelnök-helyettes részvételével. A Duan Jielong, Kína magyarországi nagykövete által szervezett eseményen a meghívottak a kínai-magyar oktatási, kutatási és kulturális kapcsolatok aktuális kérdéseiről tárgyaltak. A szimpóziumon dr. Hudecz Ferenc, az ELTE korábbi rektora, a Hanban Igazgatótanács tiszteletbeli tagja és Intézetünk igazgatója, az ELTE Távol-keleti Intézetének vezetője, Dr. Hamar Imre is részt vett, hogy beszámoljon az ELTE keretein belül immár 11 éve működő Konfuciusz Intézet eredményeiről, illetve hogy a konferencia kínai és magyar résztvevőivel megvitassa az oktatási és kulturális kapcsolatok fejlesztésének további lehetőségeit.

Szeptember 5-én nem mindennapi esemény szemtanúi lehetnek mindazok, akik ellátogattak az Eötvös Loránd Tudományegyetem Aula Magna dísztermébe. Itt készültek Kína legnagyobb tévécsatornája, a CCTV Voice című programjának felvételei. A 2012-ben indultó beszélgetős műsor készítői nemcsak kínai színészeket, akadémikusokat, sportolókat és művészeket kérnek fel egy-egy rész vendégszereplőjének, hanem külföldön is forgatnak olyan tudósokkal, politikusokkal és hírességekkel, akiknek életútja és tevékenysége nemcsak hazájukban, de Kínában is érdeklődésre tarthat számot. A korábbi meghívottak között olyan nevekkel találkozhatunk mint Vilmos herceg vagy Bear Grylls. A világszerte kb. 100 millió nézettségnek örvendő talk show vendége ezúttal Dr. Hamar Imre volt, akivel a műsor házigazdája, Sa Beining beszélgetett kínai tanulmányiról és tekintélyes életpályájáról. A műsor további részében a nézők tehettek fel kérdéseket Hamar professzornak, majd bemutatták az ELTE Konfuciusz Intézet keretein belül 2016 óta működő „Egy Övezet, Egy Út” Kutatóközpontot, amelyet elsőként hoztak létre, a Kínán kívüli intézmények közül. A műsort október 6-án adta le a CCTV1.

Idén novemberben 16+1-es csúcstalálkozót rendeztek Budapesten, melyre Li Keqiang kínai miniszterelnök is hazánkba látogatott. A program záróeseményeként november 28-án került sor az ELTE Konfuciusz Intézet új Kínai-Magyar Középszótárának átadására a Parlamentben. Az ünnepségen Intézetünk igazgatója, és egyben a szótár egyik főszerkesztője, Dr. Hamar Imre, valamint a köteteken szerkesztőként és nyelvi lektorként is dolgozó Dr. Pap Melinda nyújtotta át a szótárak egy-egy, a főszerkesztők által dedikált példányát Li Keqiang és Orbán Viktor miniszterelnököknek. A több mint 2000 oldalas, kétkötetes Kínai-Magyar Középszótár mintegy 80 000 szócikket tartalmaz. A szótárról, illetve az elkészítésével, szerkesztésével kapcsolatos kérdésekről további részleteket tudhatnak meg, ha felleppozzák magazinunk 14. oldalát, ahol elolvashatják a szótár másik főszerkesztőjével, Bartos Hubával készült interjúnkat.

Ez év november 28-án került megrendezésre Intézetünkben a Kelet-Közép-Európai Konfuciusz Intézetek Vezetői Csúcstalálkozója, melynek alkalmából térségünk 16 országából 30 intézet vezetői látogattak el hozzánk. A konferenciát Dr. Borhy László, az ELTE rektora, valamint Dr. Yan Guohua, a Pekingi Idegennyelvi Egyetem rektorhelyettese nyitotta meg, majd házigazdaként Intézetünk igazgatója, az ELTE nemzetközi ügyekért felelős rektorhelyettese, Dr. Hamar Imre is köszöntötte a résztvevőket. Ezt követően a delegáltak két szekcióban vitatták meg a kínai nyelv-tanárképzéssel kapcsolatos aktuális kérdéseket, a Konfuciusz Intézetek előtt álló kihívásokat, rövid és középtávú terveket és az „Egy övezet, egy út” kezdeményezés keretein belül megvalósuló együttműködési lehetőségeit.

A záróünnepségen Dr. Iskra Mandova, a Veliko Turnovoi, valamint Dr. Joanna Wardęga, a Krakkói Konfuciusz Intézet igazgatója ismertette a megbeszélések eredményeit, majd intézetünk kínai igazgatója, Dr. Li Qikeng köszöntötte meg az együttműködést és búcsúztatta a résztvevőket. A konferencia alkalmából egy kínai és angol nyelvű konferenciakötetet is megjelentettünk, amelyben a résztvevő Konfuciusz Intézetek kínai nyelvoktatási tevékenysége került bemutatásra.

2017中东欧国家孔子学院联席会议
Joint Conference of CEEC Confucius Institutes

6月20日，中华人民共和国国务院副总理刘延东出席了在中国驻匈牙利使馆举行的座谈会。在此次由中国驻匈牙利大使段洁龙组织的会议上，与会者就中匈两国在教育、科研与文化领域的相关问题进行了探讨。中国汉办名誉理事、罗兰大学前校长胡岱茨·费伦茨博士（dr. Hudecz Ferenc）与罗兰大学孔子学院院长、罗兰大学远东研究所所长郝清新博士（dr. Hamar Imre）也出席了会议并汇报了罗兰大学孔子学院成立11年来所取得的成果，此外，他们还同与会的两国嘉宾一道就进一步发展教育、文化关系的可能性进行了探讨。

9月5日，人们在罗兰大学大礼堂见证了一场难得一见的活动：中国最大的电视媒体——中国中央电视台（CCTV）名为《开讲啦》的电视节目在这里进行了拍摄。《开讲啦》是一档访谈类电视节目，首播于2012年，该节目每期的采访嘉宾不仅包括中国本土的演员、科学家、运动员以及艺术家，摄制组还远赴海外，对国外的学者、政治家、知名人士等进行拍摄，这些外国嘉宾的共同特点是：他们的人生道路与所从事的工作不仅在自己的祖国，即使在中国也引人关注，其中，威廉王子和贝尔·格里尔斯都曾作为受访嘉宾出现在往期节目中。作为这一档在全球范围内被1亿观众所喜爱的脱口秀节目的本期嘉宾，郝清新博士和节目主持人撒贝宁一同探讨了其汉语学习历程以及他杰出的职业生涯，此外，郝清新教授还回答了现场观众提出的各种问题。节目还对罗兰大学孔子学院的“一带一路”研究中心进行了介绍，该中心成立于2016年，是海外首家“一带一路”研究中心。本期《开讲啦》于10月6日在中国中央电视台综合频道（CCTV1）播出。

今年11月，16+1峰会在布达佩斯举行，中国国家总理李克强对匈牙利进行了访问。作为活动的最后一个环节，罗兰大学孔子学院新编《汉匈词典》的赠书仪式于11月28日在国会大厦举行。在仪式上，孔子学院院长、词典主编之一郝清新博士以及负责词典编辑和文字校对工作的鲍普·梅琳达博士（Dr. Pap Melinda）分别向李克强总理和欧尔班·维克多总理转交了由总编们题词的词典。这部2000多页的词典共分两卷，收录了约80000个词条。如果您想了解这部词典的信息以及与制作、编辑等问题相关的更多细节，请翻阅本刊第14页，在那里刊登有对词典另外一位主编包甫博的专访。

今年11月28日，中东欧国家孔子学院联席会议在我院举行，中东欧16国30所孔子学院的领导出席了会议。罗兰大学校长博尔希·拉斯洛博士（Dr. Borhy László）和北京外国语大学副校长闫国华博士分别在开幕式上致辞。作为此次大会的东道主，罗兰大学负责国际交流工作的副校长、罗兰大学孔子学院院长郝清新博士（Dr. Hamar Imre）也向与会者表达了问候。随后，与会代表分成两组进行了研讨，内容涉及汉语教师培养的相关现实问题、孔子学院面临的挑战及短期和中期发展规划、“一代一路”框架内实现合作的可能性等议题。

在大会闭幕式上，保加利亚大特尔诺沃大学孔子学院院长伊丝克拉·曼多娃（Iskra Mandova）及波兰克拉科夫孔子学院院长汪月霞（Joanna Wardega）分别阐述了此次会谈的成果。随后，我院中方院长李期铿博士对各方的合作表达了感谢并为各国代表送行。利用此次会议召开的机会，我们还出版了一本会刊，对与会各孔子学院的汉语教学活动进行了介绍。

KULTURÁLIS PROGRAMOK

文化活动

Az idei évben is színes kulturális programkínálattal vártuk látogatóinkat. Az év folyamán két nagy rendezvényünkön, a februárban tartott Holdújévi programon és a szeptemberi Konfuciusz napon ünnepelhettünk együtt vendégeinkkel, akiket mindkét alkalommal érdekes előadásokkal, kézműves foglalkozásokkal, a tradicionális kínai mozgásformákat bemutató programokkal vártunk.

Ismét megrendezésre kerültek az olyan népszerű ingyenes kurzusaink, mint a kalligráfia, a csomózás vagy a főzőtanfolyam. Ebben az évben először szerveztünk pekingi operaszínház festő foglalkozást, ahol a résztvevők megismerkedhettek a pekingi operahagyományban előforduló karakterekkel, majd el is készíthették saját maszkjaikat. Szintén első alkalommal került sor egy hosszabb, hat alkalmas bambuszfestészet tanfolyam megszervezésére Horváth Janisz irányítása mellett.

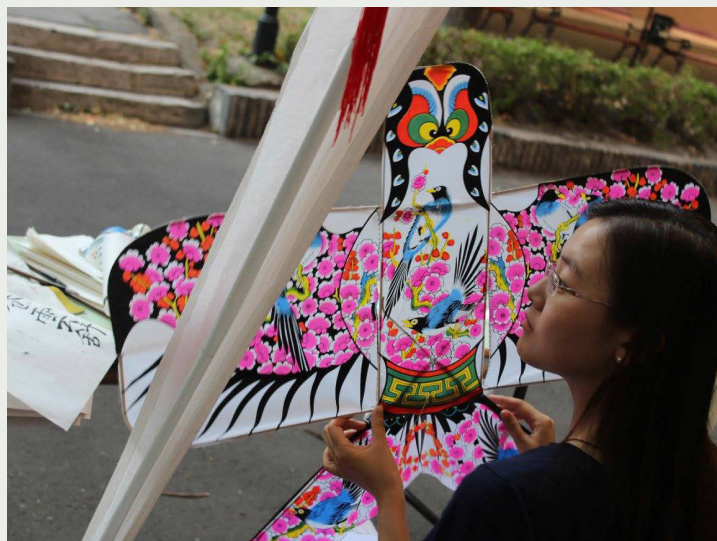
Az egészséges életmód és a mozgás is helyet kapott programjaink között, hiszen ismét megszerveztük immár hagyományosnak tekinthető, családi hangulatú tanár-diák pingpong vetélkedőnket, valamint ingyenes taiji és kungfu kurzusainkat.

Intézetünk idén is aktívan részt vett az ELTE egyetemi életében. Rendszeresen szerepeltünk az olyan oktatási és szabadidős rendezvényeken, mint a Nyílt nap vagy a Bölcsész napok. Ösztöndíj tájékoztatóinkon pedig segítséget és felvilágosítást adtunk a Kínába készülő hallgatóknak.

Az idei évben is csatlakoztunk az olyan országos rendezvényekhez, mint a júniusi Múzeumok éjszakája vagy a szeptemberben megrendezésre kerülő Kutatók éjszakája. Nemcsak az intézetünkben szervezett programokon, de külső helyszíneken is megjelentünk, hogy bemutassuk és népszerűsítsük a kínai kultúrát. Idén első alkalommal vettünk részt a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon és az Óbudai Gyerekszigeten. Visszajáró közreműködői vagyunk az olyan népszerű, nagy látogatottságú programoknak, mint a Városligeti Gyereknapi, a Fővárosi Állat- és Növénykert Földfeszítválya vagy a China Mart holdújévi rendezvénye.

Feladataink közül az egyik legfontosabb a kínai kultúra közvetítése a fiatalabb korosztály számára, ezért idén is ellátogattunk több fővárosi és vidéki óvodába, általános- és középiskolába, hogy az ott tanulóknak játékos módon mutassuk meg a kínai nyelvet és kultúra értékeit.

Programjaink az újévben is folytatódnak. Ezekről az intézetben átvehető, ingyenes programfüzetünkben, valamint a www.konfuciuszintezet.hu és a www.facebook.com/konfuciuszintezet oldalakon tájékozódhatnak. Mindenkit nagy szeretettel várunk rendezvényeinkre!

在这一年中，我们依旧为来访者提供了丰富多彩的文化活动。年内我们举办了两次大型的活动，一次是2月的春节联欢，另一次是9月的孔子学院日庆典。在这两次活动的现场，我们为来访嘉宾奉献了精彩的文艺演出以及手工艺品制作和中国传统功夫展示。

我们继续举办了深受大家喜爱的各类免费培训班，涉及书法、绳结编织以及烹饪等内容。今年首次组织了京剧脸谱绘制活动，参与者不仅可以从中了解到传统京剧里符号的象征意义，还可以亲自动手为自己绘制脸谱。此外还首次推出了一共6期的学画竹子系列培训班，指导教师是霍尔瓦特·雅尼斯(Horváth Janisz)。

我们的系列活动还涉及健康生活方式与运动等相关主题。作为我院的传统，我们今年继续举办了充满家庭氛围的师生乒乓球比赛，此外还开设了太极和武术培训班。

我院今年仍旧积极投身于罗兰大学的校园活动。例如在校园开放日以及“文学院学生日”等一系列罗兰大学教学及课余活动中经常可以看到孔子学院的身影。

我院今年还参加了一些全国性的活动，例如6月的“博物馆之夜”和9月举行的“学者之夜”等。除了我院自己主办的活动外，我们还积极参与孔院以外的工作，并利用这些机会去介绍和普及中国文化。我们今年首次参加了布达佩斯国际图书节和“老布达儿童岛”的文娱活动。此外，还有一些参与人数众多、深受大众喜爱的活动我院已经不是第一次参加，例如城市公园的儿童节、布达佩斯动物园和植物园的地球日活动以及中国商城的春节庆典等。

向青少年推介中国文化是我们日常工作中最重要的一项任务，因此，我们今年也走访了布达佩斯和外地的多所中小学以及幼儿园，希望通过游戏的方式向那里的学生们介绍汉语和展示中国文化。

在新的一年里，我院将继续推出各种精彩的活动。关于这些活动的更多细节可以从我院免费发放的活动手册中获悉，您也可以登录我院网站www.konfuciuszintezet.hu以及www.facebook.com/konfuciuszintezet查询相关信息。

敬候大家参与我院举办的各项活动！

ELŐADÁSOK

讲座

Látogatóink ebben az évben is számos izgalmas, magyar és angol nyelvű előadás hallgathattak meg Intézetünkben. Márciusban a Pekingi Idegennyelvi Egyetem oktatóit láttuk vendégül. Zhang Jian professzor W. H. Auden Sonnets from China című művének történelmi kontextusáról adott elő, elemézve a szerző más, a második kínai-japán háborúval foglalkozó írásait is (pl. Journey to a War). Liu Peng professzor előadásában arról hallgattunk, hogy az Internet megjelenése hogyan alakította át a hagyományos üzleti modelleket és stratégiákat, illetve milyen mélyreható változást eredményezett a gazdasági és kereskedelmi mechanizmusok működésében.

Március végén Kirill Solonin, buddhizmuskutató, a Szentpétervári Állami Egyetem oktatója tartott érdekes előadást a Tangut birodalom nyelvéről és kultúrájáról.

Áprilisban Wen Haiming professzor, a pekingi Renmin Egyetem Filozófia Tanszékének oktatója látogatott el hozzánk, hogy a konfucianizmus szent könyveiként tisztelt öt klasszikus egyikéről, a Változások könyvéről adjon elő.

Májusban a neves taoizmus kutatót, Livia Kohnt hallgathattuk meg, aki előadásában a taoista gondolkodás és a kőkori szociális minták, közösségi viselkedésformák és vezetői ideálok közötti kapcsolatokat vizsgálta meg.

Júniusban a nők helyzetével, jogaival, társadalmi szerepvállalásával és a nemek közötti esélyegyenlőséggel összefüggő aktuális kérdésekről adtak elő Pekingből érkező vendégeink, Zou Xiaoqiao és Lina Zhou.

Sokan a különböző harcművészetek megismerése és gyakorlása révén kerülnek közel a kínai kultúrához. Ezen technikák kiváló népszerűsítői a hongkongi harcművészeti filmek. Júliusban ezekről a filmekről és a legkiemelkedőbb színész-harcművészekről tartott nagyszerű előadást Kövér Kristóf, Intézetünk taji és kungfu oktatója.

Szeptemberben a Renmin Egyetem oktatói és professzorai látogattak el hozzánk. Dr. Shi Yinong, Dr. Jin Canrong, Dr. Peng Gang, Yang Huilin és Huang Weiping tolmácsolásában aktuális gazdasági, politológiai és nyelvészeti témájú előadásokat hallgathattak meg az érdeklődők.

Intézetünk immár hagyományosan részt vesz a Kutatók éjszakája programsorozatban. Idén szeptemberben is több érdekes, a kínai élet és kultúra különböző szegmensét bemutató előadással vártuk látogatóinkat. Dr. Bodnár Gábor, az ELTE Zenei Tanszékének vezetője az európai zenés színházi produkciókban megjelenő Kína-képéről adott elő. Váczy Balázs, a keleti orvoslás szakértője az ősi kínai teakultúrától és a tea gyógyászati alkalmazásairól, Knyihár Eszter, az ELTE BTK Sinológia szakának PhD hallgatója pedig a Magyarországon élő kínai diaszpóráról tartott nagyszerű előadást.

Az őszi félévben folytatódott Ezerarcú Kína előadásorozatunk. Ebben a szemeszterben a hagyományos és kortárs építészet és kertművészet került figyelmünk középpontjába. Októberi előadásában Kósa Géza, dendrológus, a kelet- és közép-ázsiai flóra elismert szakértője, Kína régi és modern kertjeibe kalauzolta el hallgatóit, különös figyelmet fordítva a növényalkalmazásra, az olyan nyugaton is elterjedt és népszerű, de Kínából származó kultúrnövények bemutatására, mint pl. a krizantém, a bazsarózsa, a magnólia vagy a hortenzia.

Novemberben Salát Gergely, az ELTE BTK Kínai Tanszékének docense, a kínai építészet hagyományairól tartott előadást, ismertetve az építészeti tradícióban általánosan alkalmazott szabályokat és elveket, melyek minden tradicionális kínai épület kialakításánál érvényesültek, mégis a formák és megoldások végtelen sokszínűségét teremtették meg az évezredek során.

Végezetül, novemberi programunkon Laczó Dánielt, a Szent István Egyetem PhD hallgatóját hallgathattuk meg, aki Kínai városok régen és most című előadásában átfogó képet adott a kínai városépítészeti tendenciákról és a napjainkban is megfigyelhető dinamikus változások által generált problémák megoldási lehetőségeiről. Az előadás a kortárs kínai városépítészet két különböző útját mutatta be Sanghaj és Huangshan példáján keresztül.

今年我院举办了多场精彩的匈语和英语讲座。3月，我们接待了来自北京外国语大学的客人：张剑教授进行了关于W. H. 奥登的《中国十四行诗》历史背景的讲座，还对作者其他有关抗日战争的作品（例如《战地行》）进行了分析；在刘鹏教授的讲座中，我们了解到了互联网如何改变传统的商业模式和战略，以及它为经贸结构带来了怎样的深刻变化。

3月底，圣彼得堡国立大学教师、佛学家索罗宁（Kirill Solonin）为我们带来了一场有关西夏帝国语言与文化的精彩讲座。

4月，到访我院的中国人民大学哲学教研室温海明教授作了关于儒家经典《五经》之一的《周易》的讲座。

5月，知名道教研究学者利维娅·科恩（Livia Kohn）来我院进行讲座，在讲座中，她对道家思想与石器时代的社会形态、集体行为方式和领导理念之间的关系进行了分析。

6月，来自北京的邹丽巧和周丽娜举行了一场关于女性地位、权利、所承担的社会角色及两性间机会平等问题的讲座。

很多人是通过了解和学习武术走近中国文化的，香港武术电影正是这项技艺优秀的传播者。7月，我院成功地举办了一场关于香港武术电影和著名武打演员的讲座，主讲人是我院太极和功夫课教师柯维尔·克里斯托夫（Kövér Kristóf）。

9月，中国人民大学教授时殷弘、金灿荣、彭刚、杨慧林、黄卫平等到访我院并分别围绕经济、政治学及语言学举办了相关专题的讲座。

我院有着参与“学者之夜”系列活动的优良传统，今年9月也多次举办了趣味盎然的各类讲座，内容涉及中国人生活与文化的方方面面。罗兰大学音乐教研室主任博德纳尔·加博尔博士（Dr. Bodnár Gábor）作了一场关于欧洲音乐作品中的中国映像的讲座；东方医学专家瓦茨伊·鲍拉什（Váczy Balázs）在他的讲座中介绍了中国古代的茶文化以及茶在医疗领域的应用；罗兰大学文学院汉学专业的博士研究生竹馨（Knyihár Eszter）则围绕生活在匈牙利的中国人这一主题进行了一场非常成功的讲座。

在秋季学期，我们继续举办了“多姿多彩的中国”系列讲座活动，本学期的重点是传统与现代建筑以及园林艺术。在10月份的讲座中，树木学学者、中亚植物专家柯绍·盖佐（Kósa Géza）带我们领略了古代与现代的中国园林，重点介绍了植物在园林造景中的使用以及那些原产于中国但在西方也家喻户晓、深受人们喜爱的植物，例如：菊花、牡丹、木兰、绣球花。

11月，罗兰大学文学院汉语教研室副教授绍莱特（Salát Gergely）作了有关中国建筑传统的讲座。在数千年的历史长河中，中国传统建筑呈现出多姿多彩的造型和不同的建筑方案，但在它们的建造过程中却又都秉持着相同的规制与原则，讲座对此进行了介绍。

最后，在11月的活动中，来自圣伊斯特万大学的博士研究生拉佐·达尼埃尔（Laczó Dániel）为我们带来了一场题为《中国城市的过去与今天》的讲座，在讲座中，他概括总结了中国特色城市建筑的发展趋势以及如何应对变化发展中出现的问题，还分别以上海和黄山为例，介绍了当代中国城市建筑中两条截然不同的发展道路。

KONFERENCIÁK

研讨会

Február 10 és 12 között zajlott az Európai Kínai Nyelvtanítási Szövetség első konferenciája, melynek az ELTE Konfuciusz Intézet adott otthont. A szimpóziumra 26 országból összesen 140 előadó érkezett.

A megnyitó ünnepségen Hammerstein Judit, a külföldi magyar intézetekért és nemzetközi oktatási kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár, Duan Jielong, a Kínai Népköztársaság Magyarországra akkreditált nagykövete, Dr. Erdődy Gábor, az ELTE nemzetközi ügyekért felelős rektorhelyettese, Dr. Borhy László, az ELTE BTK dékánja, valamint Prof. Joël Bellassen, a Francia Keleti Nyelvek és Kultúrák Intézetének professzora, az Európai Kínai Nyelvtanítási Szövetség elnöke köszöntötte a résztvevőket. Az ünnepséget az ELTE Zenei Tanszékének koncertje zárta.

A hat tematikus szekcióba osztott előadásokon a kínai nyelvtanítás kérdéseiről, pedagógiai és módszertani témákról esett szó. A vasárnapi záróünnepségen Joël Bellassen professzor értékelő beszédében méltatta a konferencia gazdag programkínálatát és az előadásokat követő értékes hozzászólásokat, a közös munkát és együttgondolkodást.

Az idei évben november 2-től 6-ig került megrendezésre a Közép- és Kelet Európai Regionális Kínai Tanárképző Központ által szervezett 6. továbbképzés. A programra 13 országból mintegy 50 résztvevő érkezett.

Az ünnepélyes megnyitón intézetünk igazgatója, Dr. Hamar Imre és Wu Hua, a Kínai Népköztársaság magyarországi nagykövetségének oktatási részlegvezetője köszöntötte a résztvevőket. Ezt követően Liang Jing, intézetünk oktatója játszott guzhengben, vezérelte Herczku Ágnes és Nikola Pavlov bolgár és felvidéki magyar népi dallamokkal örvendeztette meg a közönséget.

Kínából érkezett vendégelőadóink, Zhou Xiaobing, Liu Danqing és Wang Xuesong, valamint az ELTE oktatói, Bartos Huba és Christopher Ryan pedagógiával, nyelvészettel, kínai nyelvtanítással és szakmódszertannal összefüggő témákról adtak elő. Az előadásokat követően pedig arra is lehetőség volt, hogy a résztvevők megosszák egymással a kínai nyelv oktatása során szerzett gyakorlati tapasztalataikat, feltegyék kérdéseiket és reflektáljanak az elhangzottakra.

A záróünnepségen Fáklya Erzsébet és Weisenfeld Melinda, az ELTE Zenei Tanszékének oktatói Kodály Zoltán Négy dal című kompozícióját adták elő, majd Dr. Ye Qiuyue, a Közép- és Kelet-európai Kínai Tanárképző Központ igazgatója átadta a továbbképzés résztvevőinek okleveleiket.

Kristály Ágnes

2月10日至12日，欧洲汉语教学协会首届教学研讨会在罗兰大学孔子学院举行，来自26个国家的140名代表参加了此次会议。

负责匈牙利驻外文化机构与国际教育交流的副国务秘书哈梅尔施泰因·尤迪特 (Hammerstein Judit)、中华人民共和国驻匈牙利特命全权大使段洁龙、罗兰大学负责国际交流工作的副校长埃尔多迪·加博尔博士 (Dr. Erdődy Gábor)、罗兰大学文学院院长博尔希·拉斯洛博士 (Dr. Borhy László) 以及法国东方语言文化学院教授、欧洲汉语教学协会主席白乐桑 (Joël Bellassen) 出席开幕式并分别致辞。罗兰大学音乐教研室以一场音乐会为开幕式画上了圆满的句号。

研讨会根据不同主题分为6个单元，分别涉及汉语教学的相关问题以及教育和教学法等主题。在周日举行的闭幕式上，白乐桑教授在讲话中对研讨会丰富的日程安排、每场报告后精彩的评论以及与会者的共同参与和集思广益寄予了充分的肯定。

第六期中东欧汉语教师培训于今年11月2日至6日在罗兰大学孔子学院举行。本期培训的参与者大约有50人，分别来自13个不同的国家。

在开幕式上，罗兰大学孔子学院院长郝清新博士 (Dr. Hamar Imre) 和中华人民共和国驻匈牙利大使馆教育组负责人吴华分别向参加培训的学员表达了问候。随后，孔子学院教师梁晶为大家表演了古琴演奏，压轴节目是由海尔茨库·阿格奈什 (Herczku Ágnes) 和尼古拉·巴甫洛夫 (Nikola Pavlov) 带来的保加利亚和匈牙利北部山区音乐表演。

来自中国的客座教师周小兵、刘丹青、王学松以及罗兰大学教师包甫博 (Bartos Huba)、克里斯托弗·瑞恩 (Christopher Ryan) 分别就教育学、语言学、汉语教学及专业教学法等相关主题举行了讲座。在讲座后，与会者彼此分享了他们在汉语教学过程中所取得的经验，同时还提出了各自的问题并得到了最终的答复。

在闭幕式上，罗兰大学音乐教研室教师法柯雅·伊丽莎白 (Fáklya Erzsébet) 和韦森菲尔德·梅琳达 (Weisenfeld Melinda) 为观众们奉上了以柯达伊·佐尔坦四首歌曲为主题的音乐作品。随后，中东欧汉语教师培训中心负责人叶秋月博士向参加培训的学员们颁发了证书。

林菁怡

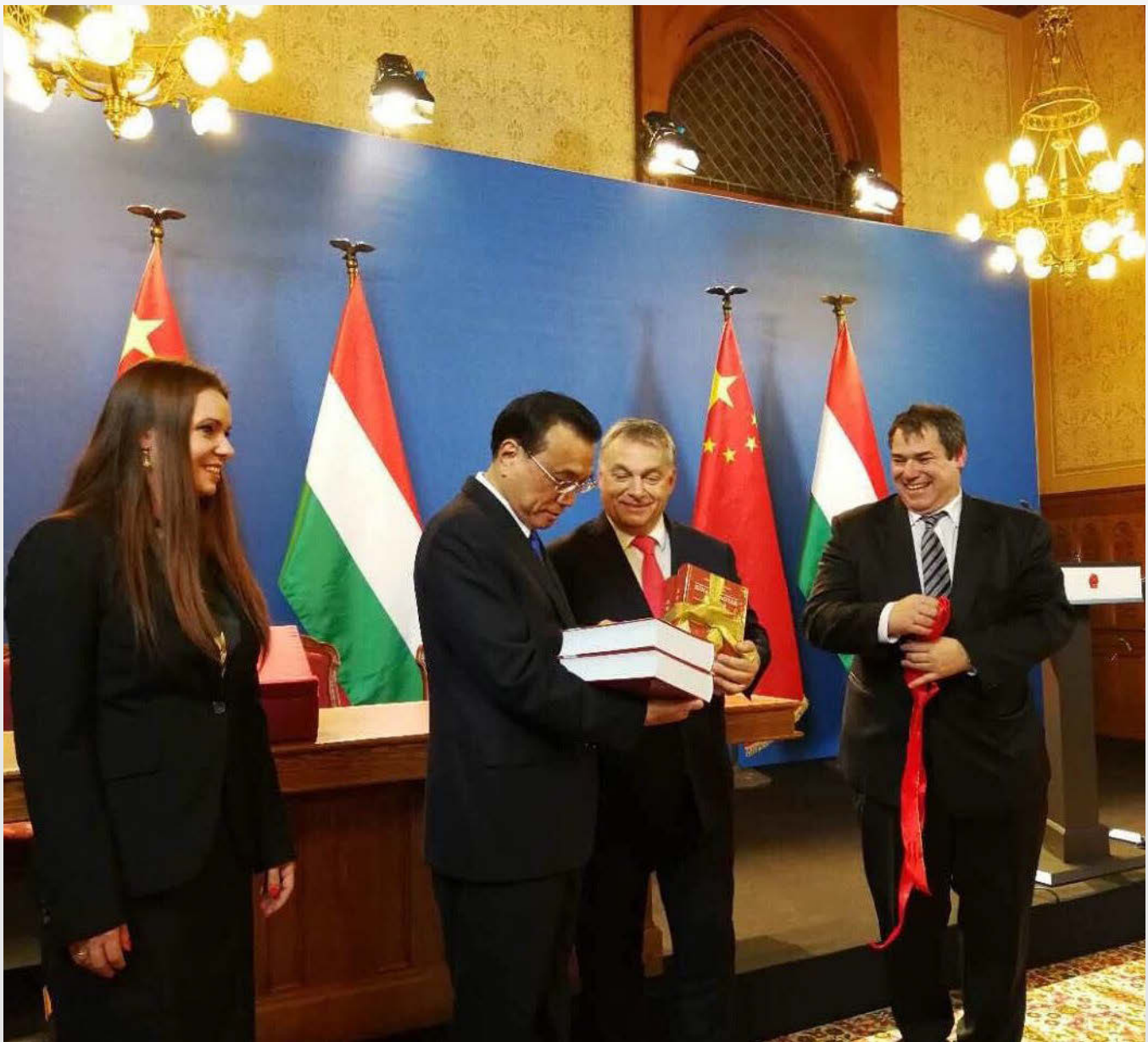
KÍNAI-MAGYAR
MAGYAR-KÍNAI

ELKÉSZÜLT A KÍNAI-MAGYAR KÖZÉPSZÓTÁR

INTERJÚ BARTOS HUBÁVAL

Az ELTE Konfuciusz Intézet “Kínai–magyar, magyar–kínai középszótár” projektje 2014-ben indult el a Magyar Állam és a Kínai Nyelvoktatási Tanács (Hanban) támogatásával. A szótárak főszerkesztői, Prof. Dr. Hamar Imre és Dr. Bartos Huba, nem először vettek részt közösen ilyen jellegű munkában, hiszen már 1998-ban megjelentették kínai–magyar kisszótárukat (Bartos H. – Hamar I., Kínai–magyar szótár, Balassi Kiadó, Budapest, 1998), amely hiánypótló volt az akkori magyar könyvpiacra. Megjelenése óta már több kiadást megélt és töretlen népszerűségnek örvend a kínai nyelvtanulók körében. Részen ez a nagyfokú érdeklődés hívta életre a fentebb említett projektet, melynek keretében már elkészült a két kötetes Kínai–magyar szótár.

Az ez év november 28-án Budapesten tartott 16+1-es csúcstalálkozó záró eseményeként Dr. Hamar Imre és a kötetet szerkesztőként és nyelvi lektorként is dolgozó Dr. Pap Melinda ünnepélyes keretek között adta át a szótár egy-egy példányát Li Keqiang és Orbán Viktor miniszterelnököknek.

A szótár, valamint annak online verziója, rövidesen kereskedelmi forgalomban is elérhető lesz. A szótár párja, a Magyar–kínai szótár várhatóan két éven belül fog megjelenni.

A szótárszerkesztéssel kapcsolatos kérdésekről és a megjelentetés körülményeiről Dr. Bartos Hubával beszélgettünk.

Egy szótár elkészítése igazi csapatmunka. Kik dolgoztak ezen a projekten?

Az ELTE Kínai Tanszékének jelenlegi és volt munkatársai, oktatói, PhD hallgatói, valamint külsős szakemberek. Nem szeretnék most neveket sorolni, nehogy kifelejtsek valakit, hiszen jelentős méretű csoportról van szó, de a szótár impresszumában név szerint fel van sorolva mindenki.

Milyen tulajdonságok kellenek ahhoz, hogy valaki jól tudja végezni ezt a munkát?

Monotóniatűrés mindenképpen kell, továbbá nagyfokú elkötelezettség és persze jó, megbízható nyelvtudás, mert azért nagyon könnyű hibát ejteni ebben a munkában. Azt hiszem, talán ezek a legfontosabb tulajdonságok.

Hány szócikkből áll a kötet?

85-90 000 között van a címszavak száma. Középszótárnak számít, de már majdnem nagyszótár. Nagyszótárnak a nagyjából 100 000 vagy annál több címszóból állókat szokták nevezni.

Terveben van egy esetleges bővítés?

Igen, bár nem most rögtön, de van róla szó. Ha sikerül finanszírozást szerezni hozzá, akkor szeretnénk majd nagyszótárrá bővíteni.

Az szintén megjelenne papíralapon?

Mindenféle hagyományok okán az is meg fog jelenni papíralapon, de számomra a kezdetektől fogva már ebben a szótárprojektben is az elektronikus verzió volt az elsődleges, az volt a cél, hogy egy jó elektronikus szótár jöjjön létre. Mivel az Akadémiai Kiadóval működtünk együtt folyamatosan, ezért sokrétű infrastrukturális támogatást kaptunk tőlük, cserébe a szótárunk az ő online rendszerükbe fog beépülni és ezért ennek bizonyos sajátosságait is figyelembe kellett venni a munka során, ami néha kompromisszumokkal járt.

Hogyan lesz elérhető az online verzió?

Az Akadémiai Kiadóval kötött szerződés alapján mindenki számára ingyenes lesz a hozzáférés. Van a Kiadónak egy szótári adatbázis rendszere, amelyben az összes online szótárunk megtalálható. Ezek jó része fizetős, de a kínai szótárak ingyenesek lesznek, csak regisztrálniuk kell a felhasználóknak, hogy beléphessenek a rendszerbe. Természetesen

ez csak online módban működik, tehát nem lehet majd letölteni az adatbázisokat, hanem aktív kapcsolattal lehet csak használni a szótárt, de hangsúlyozom, hogy mindenki számára ingyenes lesz.

A szótárakban a készítőek szándékosan el szoktak helyezni bibékat a jogtalan felhasználás elkerülése érdekében. A Kínai–magyar szótárban is van ilyen?

Igen, van benne egy-két efféle. Ez egy klasszikus trükk, amivel a szótárírók dolgoznak, hogy ilyen, úgynevezett „bugword”-öket helyeznek el. Egyébként az nekünk is problémát okozott, hogy különféle forrás-szótárakat használtunk ehhez a projekthez és mi sem tudtuk, hogy azokban nincsenek-e ilyen „bugword”-ök. Ezért folyamatosan ellenőriznünk kellett, nehogy átvegyünk valamilyen hibát. Fel kellett hívunk a szerkesztők figyelmét, nézzenek alaposan utána, ha olyan szóval találkoznak, ami nem tűnik ismerősnek nekik.

Van kedvence ezek között a „bugword”-ök között?

Igen, az egyik régi, „klasszikus” kedvencem a „pihenő” szó mint ál-összetett szó, abban az értelmezésben, amely a „pihe+nő” tagoláshoz társul. Ennek a megfelelője el van helyezve kínai címszóként is ezzel a magyar fordítással. Van továbbá néhány olyan szócikk, ahol a példamondat tartalmaz efféle trükköt, tehát a szó maga valós, csak a példamondattal játszottunk egy kicsit.

Milyen problémákkal szembesültek a munka során?

Nagyon sok érdekes problémával talákoztunk munka közben, amelyekre nem voltunk felkészülve. Azt akartuk, hogy ne csak a címszavakhoz, hanem a példamondatokhoz és minden alcímszóhoz is meg legyen jelenítve pinyin átírásban (a szerk. a kínai írásjegyek latin betűs, hivatalos átírása) a hangalak. Olyan szótár, amiben minden pinyinezve van, nemigen létezik, a tipikus szótárban csak a címszó pinyinje van megadva általában, a példáké nem. Egy számítógépes programot használtunk, ami automatikusan megcsinálta a pinyin átírást, azonban eléggé sok hibával. Részben azért,

mert nagyon sok olyan írásjegy van, aminek több lehetséges kiejtése is van, és ilyenkor nem volt mindig elég „intelligens” a program, hogy eldöntse, melyiket kell választania. Azzal is szembesülnünk kellett, hogy időnként a meglévő ismert szótárak egymással sem teljesen konzonzánsok, tehát előfordult, hogy egy-egy tételhez más-más kiejtést adott meg egy-egy komolyabb szótár. Ez például egy olyan speciális kihívásnak bizonyult, amivel nehezen küzdöttünk meg.

Szintén ezekhez az átírásokhoz kötődik egy másik probléma. Elvileg létezik egy szabvány arra, hogy hogyan kell ebben a pinyin átírásban átírni dolgokat. Ezt a kínaiak nem csak Kínán belüli szabványként határozták meg, hanem a nemzetközi ISO rendszernek is része. Ahogy azonban dolgoztunk a szótárral, kiderült, hogy komoly hiányok vannak a leírási rendszerben. Ahol világos volt a szabály, ott azt vettük alapul, ha nem volt egyértelmű a szabályozás, akkor a Kínában legsztenderdebbnek számító kínai egynyelvű értelmező szótárt vettük alapul. Sok más esetben is azt tekintettük irányadónak, pl. a címszavak, helyenként a szófajcímkézés vagy a jelentésbontás tekintetében is. Voltak azonban bőven olyan esetek is, ahol saját döntést kellett hoznunk, mert sem a pinyin-szabályzat, sem a sztenderd szótár nem igazított el.

Egy másik dolog, ami sok fejtörést okozott az a szófaji címkézés volt. A kínai szavaknak nincs olyan morfológiai jellemzője, ami alapján teljesen egyértelmű lenne, hogy milyen szófaj(ok)ba tartozik egy-egy szó, és hát ezzel a nehézséggel sokféleképpen meg lehet próbálni megküzdni – vagy egyszerűen csak kitérni előle. Annak idején a kieszótárunkban kikerültük ezt a problémát és nem jelöltünk szófajt a kínai tételekre, pont arra hivatkozva, hogy bizony-

tan a besorolás. Itt most nem futamodtunk meg a probléma elől, hanem nekifeküdtünk, hogy igenis, jelöljük meg, hogy alapvetően egy-egy szónak mi a szófaja. Ebben pl. nagyon erősen követtük az előbb említett, sztenderdnek számító kínai egynyelvű értelmező szótárt, mert annak valóban nagyon megalapozott ez a fajta kategorizációja. Egy csomó esetben világos, hogy mondjuk egy szó kínaiul ige, de a jelentése olyan, hogy a magyarban nincs igei megfelelője. A magyarban legközelebb álló kifejezés, az mondjuk egy melléknév vagy egy főnév. Sok esetben dilemmát okozott nekünk, hogy ott van a kínai címszó, utána kis zárójelben a szófaji besorolás (például hogy az egy ige), de utána a magyar megfelelők között valami főnévszerű vagy melléknévszerű dolog áll, egyszerűen azért, mert a magyarban arra a fogalomra, jelentésre nincs ige, nincs igei alak. Tehát ilyen fajta problémákkal is küzdöttünk itt a munka során.

Mik a további tervek?

Természetesen először a magyar–kínait kell befejeznünk, oda fogjuk az összes energiánkat koncentrálni. A most kiadott szótárral kapcsolatban a már korábban említett esetleges nagyszótárra bővítésről lehet szó, de egy „igazi” kézisótárra szűkítés lehetősége is napirenden van. Az utóbbit különösen a kínai partnerkiadó, a Pekingi Idegen Nyelvi Egyetem kiadója szorgalmazza. A tervek szerint nagyjából feleznénk a címszóanyagot, ami így egy tényleg 40-45 000 címszó közti kézisótárt eredményezne.

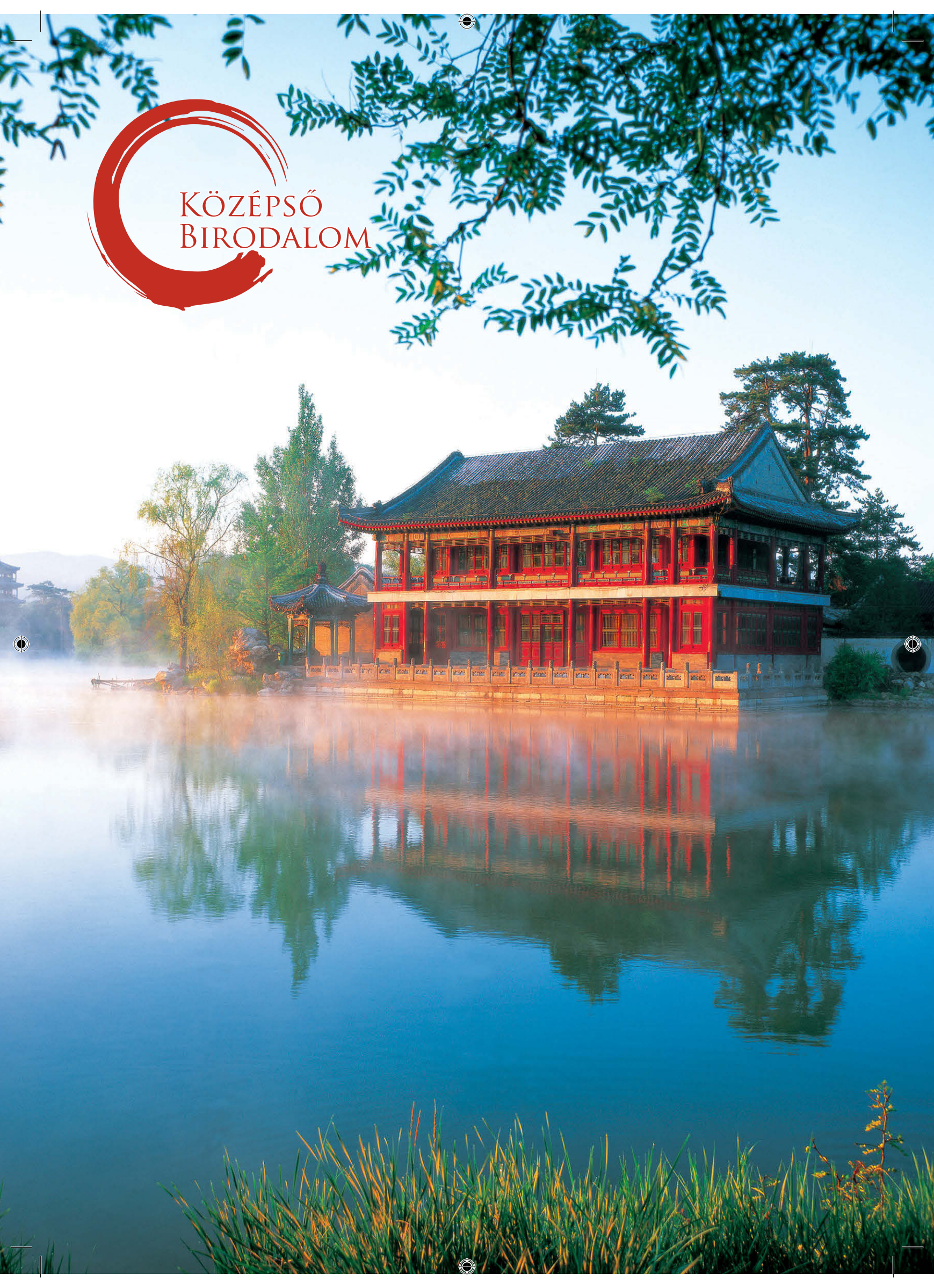
Reméljük, minél hamarabb kezünkben tarthatjuk ezeket a szótárakat is. Gratulálok az eddigiekhez és sok sikert kívánok a további munkához!

Kristály Ágnes

KÖZÉPSŐ
BIRODALOM

A TEKNŐSPÁNCÉLOK: A JÓSLÁS ESZKÖZEI ÉS A TÖRTÉNELEM TANÚI

A teknőspáncélok a kínai történelem legkorábbi tárgyi emlékeit alkotják. Tanúskodnak a kínaiak legősibb vallási gyakorlatáról, hiedelmvilágáról, írásosságáról és társadalmi felépítéséről. Jóllehet nagyjából már száz éve kutatják őket, máig léteznek feltérképezetlen feliratok, s napjainkban is találunk újabb és újabb leleteket.

A PÁNCÉLBA ZÁRT TÖRTÉNELEM

A régi emberek számára ezek a csontok elsősorban rituális szereppel bírtak, számunkra azonban jóval többet jelentenek, mint az ősi vallási élet megértését segítő leletek: sokkal jelentősebbek történelmi és nyelvészeti szempontból. Az 1898-ban Anyangban felfedezett mintegy 155,000 jóslócsont (teknőspáncél és marhalapocka) a Shang-dinasztia (i.e. 1554–1045) – korábban egyébként megkérdőjelezett – létezését közvetlenül bizonyító elsődleges írott forrásanyag, amely a kínai történelmet egy újfajta megvilágításba helyező nagyjelentőségű leletcsoport. A Shang-kori jóslócsontokkal minden bizonnyal találkoztak már korábban az emberek anélkül, hogy jelentőségüket felismerték volna, így a csontokat egyszerűen visszatemették a földbe, vagy porrá zúzva gyógyszerként fogyasztották. 1898-as felfedezésük is csupán egy szerencsés véletlennek köszönhető. A legendák szerint ugyanis Wang Yirong (1845–1900), a Császári Akadémia igazgatója, 1898 tavaszán maláriában szenvedett, ezért gyógyászati célra teknőspáncélt vásárolt egy xiaotuni paraszttól, aki szántás közben talált rá a csontokra. Mielőtt azonban Wang a páncélokot porrá zúzta volna észrevette, hogy azokon különleges vésetek láthatóak. Barátja, az író, archeológus és politikus Liu E (1857–1909) segítségével felismerte, hogy a páncélokra látható jelek a bronzedényeken található korai írásjelekhez hasonlóak. 1898-at megelőzően valószínűleg számtalan nyelvészeti, történelmi és régészeti szempontból óriási jelentőséggel bíró jóslócsontot fogyaszthattak el gyógyszerként.

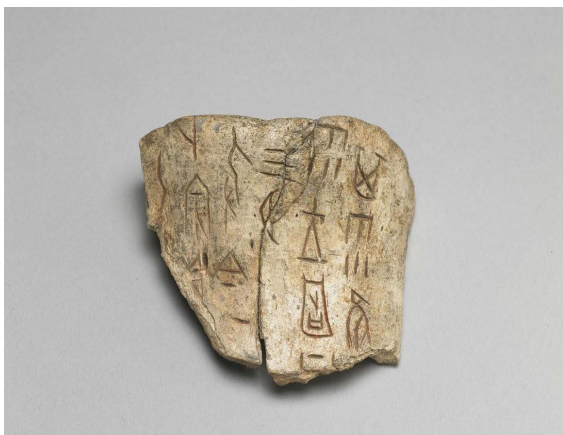
Wang Yirong fia apja halála után eladta a jóslócsontokat Liu E-nek, aki 1903-ban publikálta a felfedezést. Mindaddig kevés olyan esemény volt, amely annyira lázba hozta volna a tudományos világot és az egyszerű embereket is, mint ezen csontok felfedezése és valódi jelentőségük feltárása. A kereskedők egyrészt törekedtek arra, hogy a kutatók előtt titokban tartsák a csontok

A TEKNŐSÖK MÁGIKUS EREJE

Egy régi kínai mondás szerint a sárkány, a fönix, a teknős és az unikornis a legfelsőbb intelligencia négy teremtménye. E négy lény közül csak a teknős valódi, a többi csupán a képzelet szüleménye. A ma élő állatok közül a teknős az egyik, amely már a földtörténet igen korai időszakában is létezett. Ezzel is magyarázható, hogy a kínai kultúrkörben a teknős a hosszú élet szimbóluma, sőt, egyesek úgy tartják, hogy ez az állat magában rejtő a halhatatlanság titkát. Nem lehet véletlen tehát az sem, hogy a teknős valamilyen formájú felhasználása mindennapos a kínai kultúrában. Egyesek csupán a nevükbe illesztették be a teknős írásjegyét (mint Li Guinian Tang-kori zenész, vagy Yang Guishan Song-kori neokonfucianus filozófus), mások a teknőshús fogyasztásában hisznek (olyan betegségek elleni medicinaként tartják számon, mint például a szifilisz vagy a malária), de használják a páncélját díszítésre is, sőt a régi Kínában egy ideig a teknőspáncél valószínűleg fizetőeszközként szolgált. A teknőspáncélok szerepe nyelvtörténeti szempontból is jelentős: jóslócsontok formájában Kína legkorábbi, mintegy 4000 évre visszanyúló írásos emlékeit őrzik, bizonyítva ezzel, hogy az élő nyelvek közül a kínainak van a legrégebbi, dokumentált története.

lelőhelyét, másrészt maguk is igyekeztek minél többet feltárni ezekből. Miután a jóslócsontok valódi lelőhelyének titka is lepleződött a tudósok előtt, megindult azok szervezett feltárása és vizsgálata. A ma ismert adatok szerint a legtöbb felírt jóslócsont a Shang-dinasztia utolsó korszakából származik, de néhány bizonyosan a Zhou-korszakra (i.e. 1045– i.e. 256) tehető. Bár az eltelt időben megannyi könyv és tanulmány született már ebben a témában, szinte alig van néhány részlete ennek a területnek, amelyet bizonyosra vehetünk. Nagy kérdést jelent például a jóslás pontos menete, vagy annak jelentősége, hogy az eltérő korokban az egyes rítusokhoz más-más csontokat használtak. A további ásatások és a még feltáratlan jóslócsontok tehát megváltoztatják a tudósok jelenlegi elképzelését a régi Kínáról és az írásról.

A JÓSLÁS GYAKORLATA ÉS JELENTŐSÉGE

A jóslás a legősibb emberi tevékenységek egyike, nemcsak Ázsiából, hanem a világ minden tájáról ismertek erre utaló régészeti leletek. Az állatok csontjából, vagy inkább azok segítségével történő jóslás sem mondható kínai találmánynak, sőt a tudomány jelenlegi állása szerint nem is lehet pontosan megmondani, kik használtak először jóslócsontokat. A kínaiak által leggyakrabban használt jóslócsontok egyike a teknőspáncél volt. Már az anyag előkészítése is valóságos rituális munkának mondható. Miután gondosan megtisztították a teknős páncélját, igyekeztek annak felületét minél simábbá tenni. Ezt követően a jósök apró lyukakat fúrtak a csontokba, majd hő segítségével (például egy felhevített bronzrudacsát erőteljesen belenyomva a páncélba) elérték, hogy a csont megrepedezzen. A hőhatás előtti lyukak kialakítása kínai jellegzetesség, jelentőségük pedig abban áll, hogy az előre kifúrt lyukak helyzete befolyásolta a páncélon később megjelenő repedések jellegét. Megjegyzendő továbbá az is, hogy általában nőstény teknősöket használtak fel erre a célra, valószínűleg azért, mert azok hím társaikhoz képest általában nagyobbak, simább páncéljuk pedig finomabb megmunkálást tett lehetővé.

A jóslás során rendkívül sokfajta kérdésre kerestek választ (áldozatbemutató, természeti katasztrófák, időjárás, hadviselés, álmok, termés, építkezés, gyermekszületés, betegségek stb.). Gyakorlatilag tehát az élet valamennyi lényegesebb történéseivel kapcsol-

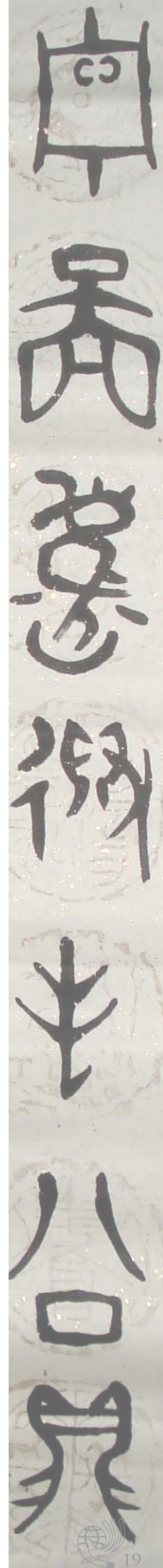
latban kikérték a szellemi világ véleményét, és az események várhatóan kedvező vagy kedvezőtlen kimenetelét. Hitük szerint ugyanis a jóslócsontokon megjelenő repedések nem a véletlen művei, hanem a jóslás elején feltett kérdésre adott szellemi világtól származó válasz, amelyeket a jós értelmezett és közvetített. Kizárólagosan kínai találmánynak mondható, hogy a jósök a jóslócsontokra felírtak formájában rögzítették is a feltett kérdést, a kapott feleletet, és a jóslás napját, sőt ezt gyakran kiegészítették később bekövetkezett eseményekkel is. Így váltak a teknőspáncélok és az azokhoz hasonló jóslócsontok nemcsak Kína, de az egész Távols-Kelet legősibb írásos emlékeivé. Fontos azonban megjegyezni, hogy a feltárt jóslócsontok arról tanúskodnak, hogy a jóslások minden esetben az országgal, a királyt körbevevő emberekkel és a király feleségével kapcsolatos kérdésekre kerestek választ, az egyszerű emberek életéről tehát kevés információval szolgálnak.

NAPJAINK ÁSATÁSAI

Az utóbbi évek kínai ásatásai feltehetően találtak már a jóslócsontoknál régebbi írásos emlékeket, amelyek nemcsak a kínai, de az egész emberiség írásbeliségét jóval korábbra datálják, hiszen régebbiek lehetnek az eddig legősibbnek vélt mezopotámiai írásos emlékeknél is. Ezen kínai leletek hitelessége azonban még nem bizonyított, így a már feltárt jóslócsontokat kell a legősibb kínai írásos emlékeknek tekintenünk.

Ésik Szandra

A MING-KORI HADÁSZATI ÉRTEKEZÉSEK

A Ming-dinasztia uralmának második felében több sikeres katonai vezető is írásban foglalta össze mindazt a tudást, amit egy hatékony hadsereg felállítása és működtetése megkövetel. Ezek az átfogó hadászati értekezések ma is a korszak hadviselésével és harcművészetével kapcsolatos tudás gazdag tárházai.

A Ming-dinasztia uralmának időszaka a kínai írásbeliség egyik aranykora volt. A Kínai történelem során ezt megelőzően soha nem keletkeztek írott művek olyan nagy számban és változatos témákban, mint ebben a korszakban. Az írásbeliség fellendülésének és a gyakori háborús fenyegetések egybeesésének eredményeként jöttek létre a tapasztalt katonai vezetők által írt hadászati értekezések vagy katonai enciklopédiák. Ezek az átfogó „szakkönyvek” szakítottak a régi kínai hadi irodalom pusztán stratégiai iránymutatásokat leíró hagyományával, céljuk a hatékony hadviseléshez szükséges tudás összegyűjtése volt, a kiképzés mikéntjétől az ellátmányozás megvalósításán át, a harctéri fegyverek használatáig.

展翅勢
展翅勢者，即展翅擊也。法能絞格上殺，撩掠下殺，右脚踏手偏閃勢，向前舉步舉鼎格看法。

僊人指路勢
乃看管之法，扣步直進直退，諸勢可變。

躍步勢
此乃騎龍如探馬，刀前牌後，誘人來轉過牌來，刀在後低平坐，下鼻和挨。

A MING HADSZERVEZET VÁLSÁGA

A Ming-dinasztia i.sz. 1368-as alapításakor komoly katonai hagyományokra építkezve jött létre, azonban a 16. századra a Ming birodalom hadserege elvesztette hatékonyságát. Az örökletes katonai kasztrendszerre, az úgynevezett weisuora épülő hadszervezet a korrupció, a szervezetlenség és a rossz minőségű kiképzés eredményeként erőteljesen leromlott, a hadsereg névleges létszámának csak a töredéke volt valóban hadra fogható.

A számos külső ellenség – japán kalózok és északi nomádok – által fenyegetett Ming birodalomnak, hogy határai biztonságát szavatolni tudja, gyors és átfogó hadireformra volt szüksége. A hadszervezet válságára a megoldást néhány hivatásos hadvezér hozta el, akik helyi szinten sikeres átszervezéseket hajtottak végre és eredményesen vetették fel a harcot az ellenséges erőkkel. Ezek a katonai vezetők tudásukat és tapasztalataikat hadászati értekezésekben foglalták össze, lehetővé téve módszereik egységes felhasználását birodalomszerte.

QI TÁBORNOK ÉS A MANDARINKACSA ALAKZAT

Az első jelentős Ming-kori katonai kézikönyvet Qi Jiguang tábornok (1528-1588) írta, miután komoly hírnevet vívott ki magának a japán kalózok fölött aratott győzelmeivel. Művében, a Jixiao Xínshuban („Új értekezés a katonai hatékonyságról”) enciklopédikus igénytel gyűjtött össze minden olyan tudást, ami a hatékony kiképzéshez és hadvezetéshez szükséges. A műben található a Qi tábornok nevéhez leggyakrabban társított Mandarinkacsa alakzat, amely változatos harcmodorú ellenségek ellen kínált rugalmas és hatékony harctéri megoldást, különböző fegyvernemek egyetlen katonai alakzatban való kombinálásával.

TOVÁBBI JELENTŐS HADÁSZATI ÉRTEKEZÉSEK

Qi Jiguang példáját követve más neves katonai vezetők is papírra vetették tudásuk javát. A korszakban keletkezett számos hadászati értekezés közül érdemes megemlíteni a Zheng Ruoceng által írt Chouhai tubiant („A tengerészeti védelem képes gyűjteménye”), amely a vízi hadviselés gazdagon illusztrált kézikönyve és a Mao Yuanyi parancsnok által szerkesztett Wubeizhi („A katonai felkészültségről”) című művet. Ez utóbbi alkotás valószínűleg az egyik legnagyobb terjedelmű hadászati témájú mű, amit Kínában valaha írtak. A szerző szándéka szerint a Wubeizhi, afféle hadi enciklopédiaként, a hadviseléshez szükséges minden tudást tartalmaz, ennek megfelelően számos átemelés található benne korábbi szövegekből. A Wubeizhi jelentőségét jól mutatja, hogy bizonyos változatait a régi Japánban és Koreában is előszeretettel olvasták, használták a katonai vezetők.

A Ming-kori katonai értekezések rendkívül részletesen örökítik meg a korszak hadviselését, azonban nem csupán a hadtörténet, de a kínai harcművészetek iránt érdeklődők figyelmére is joggal tarthatnak igényt. Ezekben a művekben találhatóak ugyanis a legkorábbi írásos feljegyzések, amelyek kínai fegyveres és pusztakezes harcművészeti rendszereket tartalmaznak, segítségükkel megismerhetjük a Ming-kori katonák által használt fegyverek forgatásának módját.

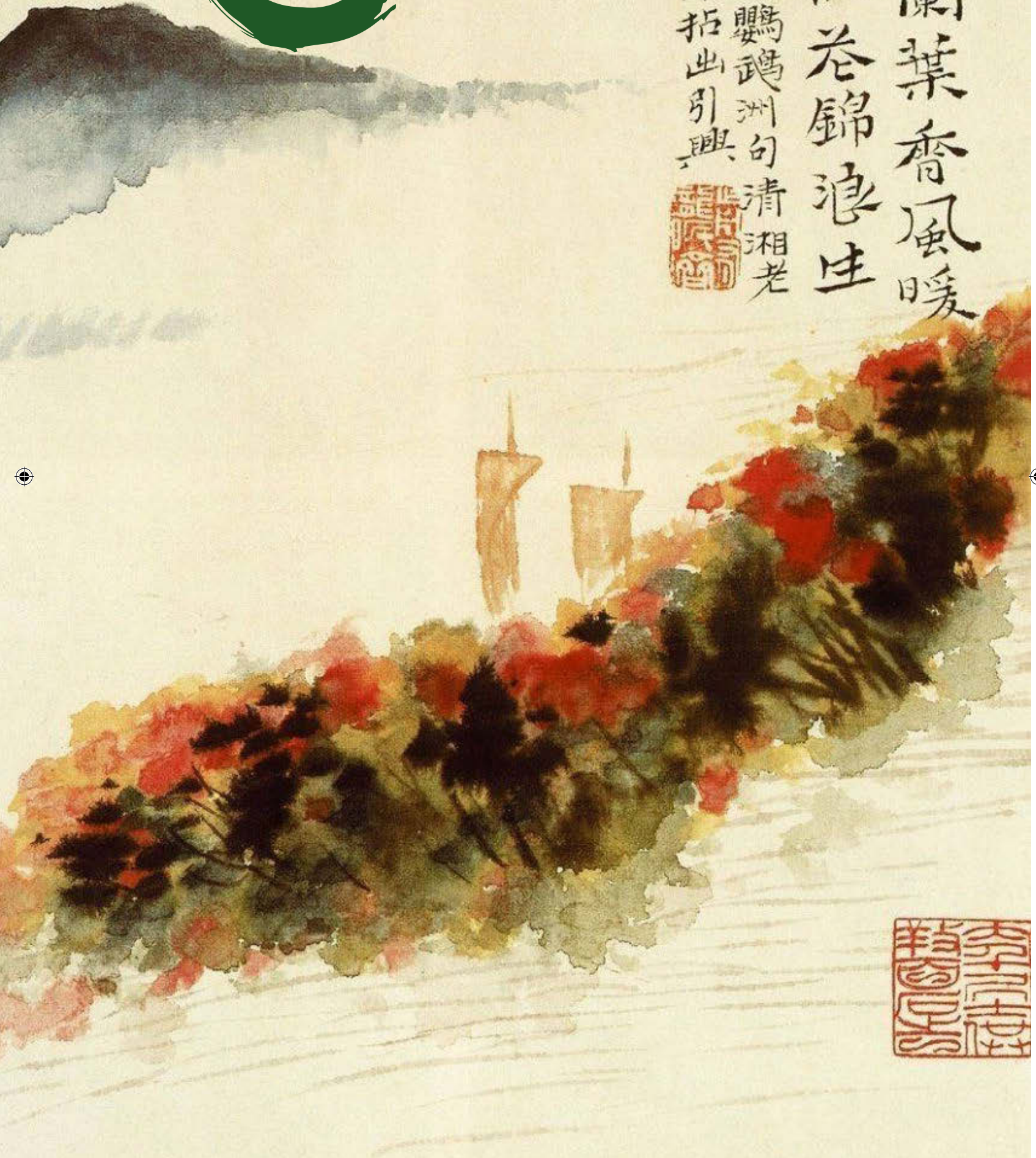

Somogyi Áron

TUS ÉS ECSET

煙開蘭葉香風暖
 岸夾桃^紅卷錦浪生
 李青蓮鸚鵡洲句
 清湘老人濟時亦拓出引興

HAIZI, A TENGERGYERMEK

„Van egy házam, mely a tengerre néz, virágot nyit a tavasz”. Egy verssor, amire a legtöbb kínai gondolkodás nélkül rávágja, hogy Haizi írta. Nem ez az egyetlen rigmus, amit Kína szerte ismernek tőle: országsszerte felolvasásokon, ünnepeken hangzanak el a költőtől versek, amiket mindenki ismer, s a legtöbben kívülről szavalják. Haizi olvasmi a modern kínai lírában, mint Li Taibo vagy Qu Yuan a klasszikus irodalomban, utóbbival pedig (mint azt látni fogjuk) nem csak a reputációban fedezhető fel erőteljes párhuzam.

TENGERGYERMEK

Zha Haisheng néven látta meg a napvilágot egy kicsiny Anhui tartománybeli faluban. Művészneve, a Haizi annyit tesz, mint a „tenger gyermeke”, s habár a költő egyszerű parasztcsaládba született, otthonától nem messze kanyargott a Jangce folyó, ami pár száz mérfölddel odébb a Sárga-tengerbe ömlött. Akármilyen is motiválta a név kiválasztásában (valószínűleg ebben az is közrejátszott, hogy középső neve valóban tenger jelentésű), viszonya a természettel mindig közeli maradt. A paraszti lét ritmusában nőtt fel, feltehetően ezért alakult ki mély kötődése a kínai vidék iránt, ami később verseinek egyik meghatározó témája lett. Haizi gyakran ír a megművelt búzamezőkről, vetésről, aratásról, az ember által kialakított kínai tájról; írásai gyakran bukolikus, idilli hangulatokat, képeket idéznek fel.

„A búzától nőttem nagyra
egy tányért tartok a holdfényben:
a hold a tányérban,
és a búza
mindig némák...”

KÖLTŐ SZÜLETIK

A későbbi költő már gyerekként kitűnt hasonló korú társai közül. A középiskolát két év alatt végezte el, majd mindössze 15 évesen sikeres vizsgát tett a Pekingi Egyetem jogi karán. 1983-ban diplomája megszerzése után a Pekingi Politika- és Jogtudományi Egyetemen kapott állást, ekkor kezdte első verseit is különböző folyóiratoknak küldözgetni. Habár több írását is megjelentették, a későbbi nagy siker ekkor még elmaradt, de Haizi nem keseredett el. Kitaróan írt és olvasott tovább, verseit gyakran éjszakába nyúlóan, vagy hajnalban írta meg. Az irodalom mellett főleg a tibeti kultúra és a qigong (egészségmegőrző légzőgyakorlatok rendszere) érdekelte, utóbbit intenzíven művelte is. Életét az írásnak szentelte, munkáján kívül csak a versírás (és a qigong) létezett. Húszas éveinek közepe táján szellemi egyensúlya végzetesen felborult, naplója szerint hangokat hallott, melyek arra ösztönözték, hogy végezzen magával. Huszonötödik születésnapja után sajnos meg is valósította azt, amit addig csak tervezett: Shanhaiguan közelében a vasúti sínekre feküdt és öngyilkos lett. Tettének okáról sokáig folytak találgatások a kínai irodalmi életben, a legvalószínűbb feltételezés (a naplójában leírtak alapján), hogy a költő skizofréniában szenvedett.

„Egy esős éjjelen egy marbatolvaj
bemászott az ablakomon,
s az álomban ringatózó testemről
letépte egy napraforgó virágát”

NAPIMÁDÓ

Halála után Tengergyermek és életműve egy csapásra Kína egyik legnépszerűbb irodalmi mítosza lett. Öngyilkosságáról sokan azt tartották, hogy az a kínai agrártársadalom feláldozásának szimbóluma az iparosodás oltárán (Kínában a Kulturális Forradalom után a 80-as években kezdődött meg a mai napig tartó fejlődés, melynek akkori első nagy hulláma az ország egyes agrárrégióinak erőteljes iparosítása volt), megint mások még mélyebb spirituális értelmet tulajdonítottak neki, mint olyan tettnek, amivel a költő „felszállt a Napba”, és (névével ellentétben) a Nap fiává vált. Ami biztos, hogy Haizi valóban sok versében a Napot, mint életet adó, legfőbb isteni megnyilvánulást éltette, a sorok között itt-ott megjelenő halálvágya pedig a Napban kívánt feloldódni. De a Nap mellett az éjszaka, a tenger, az eső, a kínai vidék, a különböző fák, növények is fontos részeit voltak saját költői mitológiájának, melyek olyan témákat felölelő versekben jelentek meg, mint a szerelem, az elmúlás, a túlvilág, vagy a boldogság keresése. Ezért, habár formailag főleg kötetlen szabadversekben írt, témái a klasszikus költészet hagyományait viszi tovább. A költeményekben sokszor buddhista és taoista vonatkozások is megjelennek, hiszen Tengergyermek mindkét vallásfilozófiai rendszerrel elmélyülten foglalkozott. Talán az ilyen jellegű, filozofikus hangvételű versei a legnehezebben értelmezhetőek, hiszen aki nem ismeri a vallásbölcseleti hátteret, az a szövegek lényegi mozzanatait sem értheti.

lélegezz, lélegezz
két forró gőzzel megtelő
piciny korsó vagyunk
akiket egyberak a bódhiszattva
ez a bódhiszattva egy tiszteletteljes, segítő
szándékú
keleti bölgy
egy életben csak egyszer segít

TENGERRE MOSOLYGÓ, TAVASSZAL NYÍLÓ

Leghíresebb verse a „Tengerre mosolygó, tavasszal nyíló” című alkotás, melyből egy sor már a bevezetőben is ismertetésre került. Ez a vers képviseli Haizi költészetének talán legletisztultabb vonásait: a hétköznapi, apró örömeiben keresi a boldogságot, nem filozófiai magasztalokban. A vers hangulata (mint olyan sok más verse) idilli, a tengerparton álló ház, a növénytermesztés és az állattenyésztés már-már bukolikus légkört terem. Mégis érezhető magánya, és jókívánságai a versbeli idegennek valami mást is megmutat a lírai énből: másoknak kívánja a boldog, örömteli életet, amíg maga mindössze már csak arra vágyik, hogy a tengerparton gyönyörködhessen a tavasi virágnyílásban. A lírai én (már) nem vágyakozik az emberek által hajszolt dolgokra, mint házasság, sikeres karrier, család. Így habár a vers önmagában nézve egy, a boldogságról szóló alkotás, a költő élete szomorú végének tudatában nehezen lehet a szöveget pusztán egy könnyed versként értékelni: a sorok mögött diszkrétén, de határozottan a társadalmi életből való teljes kiábrándultság és kilépés jelenik meg.

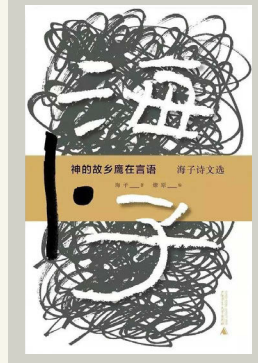
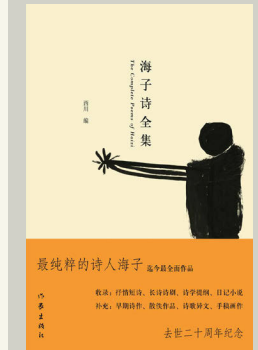
Tengergyermek

tengerre mosolygó, tavasszal nyíló

*holnaptól fogva boldog ember leszek
megetetem lovamat, tűziját aprítok, körbeutazom a világot
holnaptól fogva gabonával és zöldségekkel fogok törődni
van egy házam, mely a tengerre néz, virágot nyit a tavasz*

*holnaptól fogva mindegyik rokonommal levelet váltok
és megírom nekik, hogy milyen boldog vagyok
amit az a boldogság bizsergése megértetett velem,
mindenkinek el fogom mondani
mindegyik folyónak és mindegyik hegynek adok egy melengető nevet*

*Idegen, neked is csak jót mondhatok,
kívánom, hogy jövőd ragyogó legyen
kívánom, hogy a szerelem rád találjon
és kívánom, hogy ebben a mulandó világban nyerd el a boldogságot
én csak mosolyogni vágyom a tengerre, s elnézni, hogy nyit virágot a tavasz*

(A szerzőtől olvasott idézeteket és az alább közölt fordítás első ízben olvasható magyarul, a fordító Viczenti Máttyás.)

Viczenti Máttyás

FELÉBREDT SÁRKÁNY

KÍNAI VÁLLALATOK TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁSA ÉS A „TAOBAO FALVAK”

Az utóbbi évtizedek gyorsütemű fejlődésének köszönhetően Kína elért a gazdasági és társadalmi átalakulás azon szakaszába, amikor már megteheti, hogy felelősségteljesebben lép fel a társadalomban. Ennek megfelelően a kínai nagyvállalati kultúrában az elmúlt időszakban mind belső társadalmi nyomásra, mind pedig külső, nemzetközi hatásra újszerű stratégiaként jelent meg a nagyvállalati CSR (Corporate Social Responsibility, azaz társadalmi felelősségvállalás) kialakítása.

Kínában a klasszikus üzleti élet erősen támaszkodott a kiterjedt családi kapcsolatokra. Ennek a berendezkedésnek köszönhetően természetes volt a gondoskodó magatartás és a felelősségteljes döntéshozatal az üzleti gyakorlatban, mivel a települések klán alapú szerveződése miatt az egyes üzleti döntések visszahatottak az üzletember szűkebb és tágabb családjára is. Az adakozás és a tisztességes kereskedelem etikai alapjai a buddhista és a konfucianus hagyományokban is fellelhetők voltak. A konfucianus irányelveknek megfelelően a Yi karakterekkel megáldott üzletember a tisztességes, hosszútávú vagyonszerzésre törekedett, aki szerencséjét és vagyonát megosztotta másokkal is. Az ilyen viselkedésforma követendő volt az üzleti életben, szemben a Li karakterekkel aposztrofált, csak a gyors profitszerzésre törekvő üzletember viselkedésével.

A felelősségteljes gondolkozás mellett az adakozás gyakorlatát a buddhista és taoista nézetek is erősen támogatták.

A jómódú elit rendszeresen adakozott a rászorulóknak, így például a 16–18. században Anhuiban és Shanxiban a kereskedők híresek voltak adakozó természetükről.

Az adakozás azonban a kommunista időszakban szinte teljesen kiveszett Kínából. Ahogy az Alibaba (a szerk. az egyik legnagyobb kínai internetes kiskereskedelmi felület) felmérése kimutatta, a CSR stratégiák megvalósításának útjában elsősorban az áll, hogy a kínai emberek idegenkednek az adakozástól, amely manapság már nem található meg a hétköznapi gyakorlatban. Annak érdekében, hogy a CSR programok hosszútávon is fennmaradhassanak, a nagyvállalatoknak - amellet, hogy élen kell járniuk a társadalmi szerepvállalásban - egy adakozó, és az adakozásra nyitott társadalmat is ki kell nevelniük.

A kommunista hagyományoknak köszönhetően - az adakozással szemben - a munkásokért való felelősségvállalás gyakorlata már korábban is megtalálható volt a kínai vállalati kultúrában. A gazdasági reformok előtt az állami vállalatokra jellemző volt, hogy a politikai normáknak megfelelően a bölcsőtől a sírig gondoskodtak a saját munkásaikról. Az állami vállalatok ezen bábáskodó magatartásának lenyomatai még ma is megtalálhatóak a mindennapokban (mint pl. vállalati sportesemények szervezése, olcsó étkezés és üdülési lehetőségek biztosítása az alkalmazottaknak stb). Azonban a gyorsütemű gazdasági fejlődés és a profitorientáltabb gondolkodás már nem teszi lehetővé, hogy ilyen módon vesszen kárba a vállalati vagyon. A reformokat követően az 1992-ben megtartott 14. plenáris ülés alkalmával lerakták az újfajta vállalati működés alapjait, amely szakítást jelentett ezzel a gondoskodó magatartással, és amely egy profitközpontú működési elvet célzott meg. Annak ellenére, hogy a vállalatok többé már nem voltak képesek munkásaikról teljes körűen gondoskodni, az átalakulásokkal együtt kezdetét vette egy komplexebb felelősségvállalás. A munkások bevonása a döntéshozatalba beindított egy kétirányú, fenntarthatóbb kommunikációt a vállalat és az alkalmazottak között, amelynek következtében a munkavállalók véleménye is formálni kezdte a vállalati politikát. Az 1994-es vállalati törvény kihirdetésével tovább körvonalazódtak azok a kritériumok, melyek alapján már figyelembe kellett venni a munkavállalók alapvető jogait, megfelelő bérezését, szociális ellátását és munkahelyi biztonságát. A CSR fogalma azonban csak 2004-ben került be a kínai köztudatba, ezután kezdett el vele mind a tudományos, mind pedig az üzleti világ tudatosabban foglalkozni.

A CSR programok kivitelezése számos országban támaszkodik az állami szervekre és az olyan nem állami szervezetekre is, mint az NGO-k (Non-governmental Organizations, azaz civilszervezetek). Míg nyugaton a CSR projekteket sok esetben a privát szféra szereplői az NGO-kkal együttműködve alulról feltörekvő (grassroot) mozgalomként indítják el, addig ez Kínában egy felülről lefelé történő folyamatként valósul meg. Az NGO-k gyenge helyzete miatt a CSR stratégiák kidolgozása és kivitelezése leginkább az állami vállalatoknál történik meg, és az egyes CSR-rel kapcsolatos rendelkezések is állami iránymutatásként jelennek meg. Az állami vagy állami érdekeltségű vállalatok kínai gazdasági életben fennálló dominanciája magyarázatul szolgálhat arra a jelenségre, hogy a már az 1990-es években is fel-bukkanó CSR kezdeményezések miért nem tudtak megfelelő mértékben megvalósulni.

A nyugati gyakorlatból átemelt CSR stratégiák nem találkoztak a kínai normákkal, és a szervezeti felépítés sem volt megfeleltethető a nyugati cégek vállalati struktúrájának. A kínai kormány azonban felismerve azt az egyszerű tény, hogy a CSR meghonosítása a kínai vállalati kultúrában alapvető feltétele annak, hogy az ország a nemzetközi gazdasági porondon is megállja a helyét, ezért rendeletek útján kötelezte a vállalatokat annak megvalósítására.

A 2006-ban kibocsájtott kínai társasági jog 5. cikkelye már törvényes formában kötelezi a vállalatokat társadalmi szerepvállalásra, a 2008-ban az állami vállalatok működéséről kibocsájtott iránymutatás pedig négy részben emeli ki a CSR fontosságát. Az iránymutatás többek között kitér arra, hogy miért fontos az állami vállalatok működéséhez a CSR, illetve taglalja azt is, hogy milyen pozitív hatással bír a CSR a kínai társadalomra. Azon tény, hogy a sikeres CSR program egyik elsődleges feladatának még mindig csak a profitszerzést jelöli meg, és hogy a munkavállalók jogainak figyelembe vétele, illetve a jótékonyság csupán csak a lista végén helyezkedik el, erős fogalmi bizonytalanságot sugall. Ezt támasztja alá az iránymutatás negyedik pontja is, amely kiemeli, hogy a kínai nagyvállalatok CSR programjára első sorban azért van szükség, hogy a nagyvállalatok a külföldi piacon a nemzetközi partnerek igényeinek is meg tudjanak felelni. Ugyanebben az évben a kínai kormány által kibocsájtott programban a CSR egyértelműen egy olyan eszközként jelenik meg, amely arra hivatott, hogy a segítségével Kína könnyebben navigálhasson a világgazdaságban. Azonban az is világossá vált, hogy annak ellenére, hogy Kínának követnie kell ezt a világtrendet, úgy kell megtennie ezt, hogy a termelésben meglévő előnyeit (pl. olcsó munkaerő) ne veszítse el, és törekednie kell egy olyan CSR politika kialakítására, amely teret enged a kínai jellegzetességeknek is. Annak ellenére, hogy lassan elindult a munkavállalók jogainak megerősödése, a munkásszakszervezetek hiánya vagy erőtlensége, nem teszi lehetővé, hogy a munkavállalók megfelelő védelmet kapjanak. A kínai munkásoknak joguk van szakszervezetekbe tömörülni ugyan, de azok erősen a kommunista párt befolyása alatt állnak, és nem áll módjukban hatékonyan képviselni a munkások érdekeit.

A PROBLÉMÁK, AMELYEK ÉLETRE HÍVTÁK A CSR-T KÍNÁBAN

Az átfogóbb CSR stratégia kialakítása Kínában egyértelműen az erős nemzetközi nyomás hatására indult el. A Kínában folyó nagyipari termelésről kialakított nemzetközi kép szinte teljes mértékben összenőtt a munkaerő kizsákmányolásával, emberjogi és környezetvédelmi problémákkal. A 2008-as olimpiai játékok alkalmával hatalmas port kavart a nemzetközi sajtóban az a hír, miszerint számos nagyvállalat alkalmazott gyermekmunkásokat a különböző olimpiai szuvenírek előállításához. A vizsgálatokat követően hamar bebizonyosodott, hogy az elsősorban Guangdong tartományban működő gyárak, csak a minimálbér felét fizették a munkásoknak, és a gyerekek még ennél is alacsonyabb bért kaptak. Mind a felnőtt, mind a fiatalok munkások 15 órát dolgoztak naponta, heti hét alkalommal. A további vizsgálatok alkalmával számos más vállalatnál is felszínre került ehhez hasonló, vállalhatatlan munkakörülmények. A NIKE CSR beszámolóját követően kiderült, hogy a NIKE beszállítók közül több mint 20% követelt meg 16 órás munkanapokat az alkalmazottaktól. Hatalmas publicisztikát kaptak a 2010-ben bekövetkező Foxconn öngyilkosságok, amelyek feltárták a kínai társadalomban meghúzódó súlyos feszültségeket és rámutattak arra, hogy a nemzetközi befektetők is jelentős mértékben hozzájárultak az alkalmazottak kizsákmányolásához. Napjainkban tehát a kínai gazdaság egy megoldhatatlannak tűnő problémával szembesült: egyrészt fellépett egy erős nemzetközi nyomás, amely a munkavállalók érdekeinek védelmét kívánja meg, másrészt azonban továbbra is fennál az igény az alacsony előállítási költségekre a termelésben. A munkások helyzetének javítása a magasabb bérezést, a jobb munkakörülmények biztosítását, a környezetvédelmi előírások betartását jelentené, amely mindenképpen magasabb előállítási költségekhez vezetne. A kérdés az, hogy Kína milyen utat kíván bejárni a jövőben? Milyen ütemű átalakítással kíván a kihívásokra válaszolni? Egyáltalán elvárható-e az országtól az, hogy nyugati mintára rendezze be vállalati gazdaságpolitikáját?

A munkavállalók munkakörülményeinek javítása a kínai kormány egyik érzékeny pontja. A jelenlegi hozzáállás az, hogy ha nem beszélünk róla, akkor a probléma nem is létezik. Vannak azonban olyan CSR projektek is, amelyek jelentősebb fejlődést eredményeztek az utóbbi években, csupán annak köszönhetően, hogy összeegyeztethetőek voltak a kormány egyes programjaival. Ezek közé tartozik a környezetszennyezés mérséklése, amely az utóbbi évek egyik kiemelt feladatává vált. Az elmúlt időszak gyors gazdasági növekedése hatalmas energiafogyasztással és károsanyag-kibocsájtással járt, melynek következményeként a légszennyezés jelentős méreteket öltött. 2008. május 1-től lépett érvénybe a környezetvédelmi információs szolgáltatásról szóló szabályzat, mely kötelezi a környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteket és az erősen környezetszennyező tevékenységet folytató nagyvállalatokat, hogy - az átláthatóság nevében - hozzák nyilvánosságra a tevékenységüket és az adott évben elért eredményeiket. Ezen rendelkezés jelentősége leginkább abban ragadható meg, hogy kommunikációs hidat képez a társadalom, a kormány és a nagyvállalatok között. Azzal, hogy az említett felek között elkezdődött a párbeszéd, illetve hogy az állampolgárokat is bevonták a folyamatba, megindulhat egy „harmonikusabb társadalom” kiépülése. Az állampolgárok gyakorolhatják alapvető állampolgári jogaikat azáltal, hogy tájékozódhatnak az egyes vállalatok tevékenységeiről, illetve figyelemmel kísérhetik a környezet védelméért tett lépéseket, míg a kormány biztosítja az ehhez szükséges feltételeket.

CSR AZ ALIBABÁNÁL ÉS A „TAOBAO FALVAK”

Kína egyik legkiemelkedőbb és legismertebb vállalata a Jack Ma által 1999-ben alapított Alibaba, mely mára két másik online kereskedelmi felülettel is gyarapodott (Taobao és Tmall). Az elsősorban elektronikus termékek online kereskedelmére létrehozott vállalat 2007 előtt csak a kínai vásárlóközönség kiszolgálására törekedett és nem voltak jelentősebb CSR megmozdulásai. A cég nemzetközi gazdasági piacra történő betörése azonban változtatott a CSR-hoz való hozzáállásán. Miután 2007-ben bejegyzésre került a hongkongi tőzsdén, nyilvánvalóvá vált, hogy bizonyos nemzetközi működési kritériumoknak is meg kell már felelnie. Az első jelentősebb megmozdulása 2008-ban volt a wenchuan-i földrengés kapcsán, amelyet később számos más, nagyobb formátumú projekt is követett, így mára már Kína egyik legtöbb és legjelentősebb CSR projektet futtató nagyvállalatává vált. A vállalat különlegességét az adja, hogy sikeresen építette bele a mindennapi működésébe a társadalmi szerepvállalást. 2012-ben beindított egy önálló CSR online felületet, amely ösztönözte a regisztrált üzleteket, hogy dolgozzanak ki saját programokat. CSR programok fókuszában a globalizáció és az e-kereskedelem áll, és annak vizsgálata, hogy hogyan lehetne ezeket a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok és régiók javára fordítani.

Az utóbbi évek egyik nagy sikerű kezdeményezése a vidéki területek e-kereskedelembé való bevonása, amely sorra

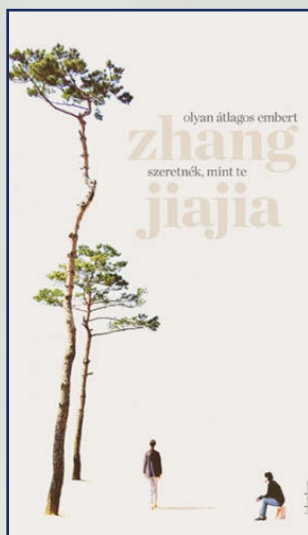
hozta létre az úgynevezett „Taobao falvakat”. A Taobao falvak olyan kistelepülések vagy közösségek, amelyek a termékeiket a Taobaon keresztül értékesítik. Az ilyen falvak lakosságának legalább 10%-a részt vesz az online kereskedelemben vagy legalább 100 online boltot üzemeltet, és az online kereskedelméből származó jövedelme meghaladja az évi 1.6 millió USD-t. 2014-re 70.000 ilyen falu alakult, 280.000 álláslehetőséggel, mely jelentős mértékben javította a programban résztvevők életminőségét. Ezt a sikert és eredményességet látva az Alibaba, további fejlesztéseket célzott meg, így pl. a helyi önkormányzatokkal összefogva jelentős összeget fordít arra, hogy raktárhelyiségeket és online képzéseket biztosítson a lakosság számára. A cél, hogy 2019-re legalább 100.000 ilyen település működjön Kínában. A CSR program sikeressége abban ragadható meg, hogy a célközönség aktívan bekapcsolódik a projektbe. Mivel a Taobao falvak elsődleges tevékenysége a mezőgazdasági termékek előállítására és értékesítésére, ezért a CSR programok ezek további termelésére ösztönzik a falvakat. Ezekben a projekteknél az a szerencsés helyzet áll elő, hogy a célterületek az adottságaiknak megfelelő tevékenységgel foglalkoznak, így a projekt esélyt kap arra, hogy hosszú távon is fenntartható legyen.

A programok hatásaként jelentős mértékben javult az addig mélyszegénységben élők anyagi helyzete, csökkent az adott területről való elvándorlás, a növekvő munkaerőigénynek köszönhetően elindult a városokból történő visszavándorlás, emellett a kiskereskedelmi résztvevők online platformon történő összekötése révén - nőtt a helyi együttműködés és munkamegosztás, kialakult egy sokrétűbb és jól működő helyi közösség.

Annak ellenére, hogy Kínában a vállalati társadalmi szerepvállalás még gyerekcipőben jár, azt mégis egyre tudatosabban alkalmazzák a nagyvállalati politikában, illetve már megjelentek olyan működő projektek, amelyek mintául szolgálhatnak, hiszen valódi elmozdulást, pozitív változásokat eredményeztek.

KÖNYVAJÁNLÓ

ZHANG JIAJIA

Olyan átlagos embert szeretnék, mint te

Budapest, Jelenkor, 2017, 472 o.

Zhang Jiajia, író, forgatókönyvíró, filmrendező, az utóbbi időszak egyik legismertebb kínai szerzője. *Olyan átlagos embert szeretnék, mint te* című kötete blogbejegyzésekből szerkesztett lírai hangvételű novellafüzér. Egy rendkívül személyes, önreflexív felnőtté válás történet, amelyben a harmincas éveibe lépő

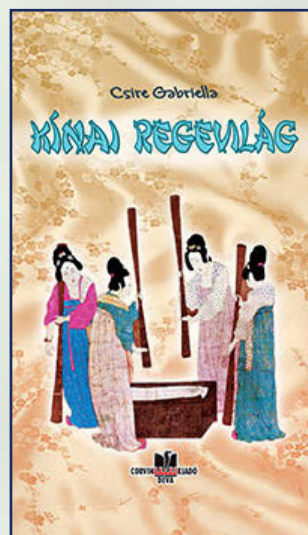
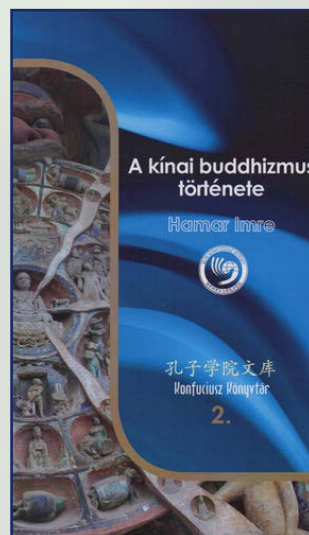
szerző iskolaévei, kollégiumi élményei és fiatalkori utazásai idéződnek fel. Az egymáshoz lazán kapcsolódó, epizodikus történetekben az elmúlt egy és fél évtizedben felnövekvő kínai nemzedék hétköznapjait ismerhetjük meg, a szerző szubjektív szűrőjén keresztül, hiszen az ő társas kapcsolatainak, egyéni tapasztalatainak bemutatásával rajzolódik ki a könyv sajátos, érzékeny világa, melyet minden érzelmessége mellett áthat a humor és ironia.

HAMAR IMRE

A kínai buddhizmus története

Budapest, ELTE Konfuciusz Intézet, 2017, 208 o.

A buddhizmus Indiából Belső-Ázsián keresztül érkezett Kínába az első században, ahol kezdetben idegen vallásként tartották számon, és csak a taoizmussal mutatott hasonlóságának köszönhetően, hogy a kínaiak is érdeklődni kezdtek iránta. Az évszázadok múlásával a buddhizmus fokozatosan sajátos kínai arculatot öltött, vallásgyakorlata és filozófiája egyre jobban idomult a kínai emberek elvárásaihoz. A könyv bemutatja, hogy miként találkozik az indiai és a kínai kultúra a buddhizmus Kínába érkezésekor, és miként képesek szintézist alkotni jelentős különbségeik ellenére. Az olvasó megismerkedhet a korai kínai mesterek életével és tanításaival, valamint a sajátosan kínai buddhista iskolák képviselőivel és főbb doktrínáival. A szerző, Hamar Imre, az ELTE Kínai tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára.

CSIRE GABRIELLA

Kínai regevilág

Déva, Corvin, 2017, 272 o.

A kötet huszonöt kínai regét és egy mitikus meseregényt foglal magába, Csire Gabriella, erdélyi magyar író átdolgozásában. A több ezer éves kínai mítosz és meseirodalom legszebb darabjait olvashatjuk el időrendi sorrendbe fűzve. A legősibb réteget a teremtésmítoszok és eredetmagyarázó mesék képviselik, ezt követik a Kr. e. 3.

évezred elején megjelenő kultúrhéroszok, mitikus császárok (pl. Yao és Shun császár vagy Nagy Yu) történetei. A Sang-kori és későbbi időszakokból származó történetekben híres történelmi személyiségek, kormányzók, miniszterek és uralkodók tetteiről szóló fantasztikus meséket olvashatjuk. A kötetet Wu Cheng'en 16. századi regényéből, a *Nyugati utazásból* átdolgozott meseregény zárja, *A nagyravágyó kőmajom* címmel. A meséket a történetekhez kapcsolódó klasszikus ecsetrajzok, metszetek, tekercsképek és szobrok illusztrálják. Emellett a kötet végén név- és tárgymutató és a kínai mitológia jellegzetességeiről szóló összefoglaló is található Csire Gabriella tollából (*A kínai mitológia főbb vonásai* címmel).

LIU ZHENYUN

Nem vagyok én aranylótusz

Budapest, Geopen, 2017. 336 o.

Liu Zhenyun, kínai író, forgatókönyvíró, újságíró, az 1980-as évek közepén kibontakozó irodalmi neorealizmus kiemelkedő alakja. 2011-ben *Egy mondat tízezerrel ér fel* című regényével elnyerte a rangos Mao Dun-díjat, melyet számos hazai és nemzetközi elismerés is követett. Műveit több mint 13 nyelvre fordították le. Magyarországon *Nem vagyok én aranylótusz* című regényével ismerkedhet meg először a közönség. A történet központi karaktere egy vidéki fiatalasszony, Li Xuelian, aki a közelmúltban, a kínai egykepolitika időszakában világra szeretné hozni második gyermekét is. Ahogy követjük Li Xueliant hivatali útvesztőkben folytatott küzdelmeit, egyre inkább feltárul az olvasó előtt korunk Kínájának arctalan és bürokratikus valósága.

